

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางส่งเสริมการอ่านให้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยหัวข้อสำคัญดังนี้

1. ความหมายของการอ่าน
2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน
3. วัตถุประสงค์ของการอ่าน
4. ความสำคัญ/ประโยชน์ของการอ่าน
5. ความสามารถและประสิทธิภาพในการอ่าน
6. ปัญหาและการแก้ปัญหาในการอ่าน
7. กระบวนการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ
8. แนวทางพัฒนาส่งเสริมการอ่าน
9. บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนต่อการส่งเสริมการอ่าน
10. ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 11.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 11.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะช่วยให้มนุษย์แสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลินและติดต่อสื่อสารได้ทุกคนจึงควรถือว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำเป็นประจำ ดังนั้นนักการศึกษาจึงให้ความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

บันลือ พฤกษ์วัน (2532, หน้า 2) กล่าวว่า ีว่าการอ่านเป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า “อ่านเป็น” ผู้อ่านย่อมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลสิ่งที่อ่านได้ด้วย

เปรมจิต ศรีสงคราม (2533, หน้า 1) กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือ การแปลตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และความคิดนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2534, หน้า 37) กล่าวไว้ว่า การอ่านมิได้กระทำโดยสายตาจริง ๆ การอ่านเป็นกระบวนการความคิดด้วยสมอง สายตาเป็นส่วนขยายของสมองสายพานถ่ายทอดความหมายไปสู่สมอง (คนตาบอดก็อ่านได้เพราะเขาฝึกนิ้วมือแทนตา มือของเขาจะเป็นสายพานของสมอง)

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์ (2537, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า “การอ่าน คือ การรับรู้เรื่องราวที่บันทึกไว้ด้วยตัวหนังสือ”

นภาพรณี อัจฉริยะกุล และรุ่งนภา พิตรปรีชา (2546, หน้า 327-425) กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือ การที่มนุษย์สามารถรับสารที่ผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ เช่น สื่อการเรียน สื่อการพูด สื่อสัญลักษณ์ การใช้ภาษา ทำทาง สัญญาณจราจรต่าง ๆ การส่งสารด้วยคลื่นไฟของคน โบราณ หรืออาจมีแต่การเคลื่อนไหวของร่างกาย ภาพเขียน การแต่งกาย ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นสื่อหรือช่องทางที่ทำให้ผู้รับสารสามารถตีความและทำความเข้าใจในสารที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารได้

ฉวีวรรณ ภูพานันท์ (2542, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือ ความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย ภาพ ตัวอักษร คำ และข้อความที่พิมพ์ หรือเขียนขึ้นมา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1364) ระบุว่า การอ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ ตีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง คิด นับ (ไทยเดิม) อ่านเล่น ก. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น เอาหนังสือไปอ่านเล่นสัก 2 เล่มชีวิตที่แต่งตั้งให้อ่านเพื่อความเพลิดเพลินในคำว่าหนังสือ อ่านเล่น

ลินจง จันทรวราทิตย์ (2542, หน้า 42) กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการค้นความหมายและความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่นๆ ที่ใช้แทนความคิดเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน ความเข้าใจของผู้อ่านจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านด้วย

แมนมาศ ชวลิต (2544, หน้า 4) กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือ การรับรู้สารที่ผู้ส่งสารแสดงออกมา โดยใช้คำและภาพของหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ และสิ่งที่เขียน

การเรียนรู้มีหลายวิธีการ ทั้งโดยการเรียนรู้จากผู้อื่น และเรียนรู้ด้วยตัวเอง ในชีวิตของคนนั้นการเรียนรู้จากผู้อื่น โดยเฉพาะจากระบบการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษาเป็นรูปแบบที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์ แต่การเรียนรู้ที่แท้จริงในชีวิตนั้นจะพึงเฉพาะการศึกษาในระบบไม่ได้ มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติมอีกเป็นอันมาก กล่าวได้ว่าคนที่แตกต่างกัน

ส่วนใหญ่เป็นเพราะการเรียนรู้ และนิสัยการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ชญาสินทร์ (2545, หน้า 9-10) กล่าวว่า iva การอ่าน คือ ความสามารถในการออกเสียงตามตัวหนังสืออย่างถูกต้อง ตลอดถึงเป็นการรับรู้เรื่องราวเพื่อให้เกิดความจำ ความเข้าใจ และความคิด การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษร การอ่านแต่ละครั้งต้องให้ความหมายและเข้าใจเนื้อหา สารของเรื่องราวตามสมควร จะมากหรือน้อยต้องให้ได้อะไรบางอย่างในการอ่านแต่ละครั้ง อย่าปล่อยให้สายตาผ่านตัวหนังสือไปโดยเปล่าประโยชน์

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548, หน้า 14-15) กล่าวว่า การอ่านหนังสือ หมายถึง การเก็บรวบรวมความคิดที่ปรากฏอยู่ในหนังสือที่อ่านนั้น ควรมีความตั้งใจ จะต้องอ่านเอาเรื่อง เอาความคิดจากหนังสือให้ได้ ขณะอ่านควรใช้ความคิดตามไปด้วย อย่าอ่านแต่เพียงลวก ๆ หรือใจลอย ต้องอ่านอย่างตั้งใจจริง การอ่านด้วยความพินิจพิเคราะห์จะช่วยให้ได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เป็นการก่อให้เกิดสติปัญญาตามาในขั้นสุดท้าย การเก็บความคิด ควรพิจารณาว่าอะไรเป็นความคิดที่สำคัญ เป็นเนื้อหาหรือหัวใจของเรื่อง อะไรเป็นความคิดที่มีความสำคัญรองลงไป อะไรเป็นเนื้อหาประกอบพลความ ถ้ายังทำไม่ได้ถือว่ายังอ่านหนังสือไม่เป็น ควรฝึกฝนศึกษาให้รู้วิธีการต่อไปจนใช้การได้ การอ่านจะได้ผลเพียงใด พิจารณาได้จากพฤติกรรมพื้นฐาน 3 ด้าน คือ การแปลความ การตีความ และการขยายความ ว่าเจริญงอกงามขึ้นมากน้อยเพียงใด

การแปลความ ได้แก่ การเข้าใจเรื่องราวเดิมตรงไปตรงมา หรือตรงตัวแล้วสามารถแปลเรื่องราวนั้นออกเป็นคำใหม่ ภาษาใหม่ หรือแบบใหม่ โดยไม่ผิดเจตนาเดิม

การตีความ ได้แก่ เข้าใจเรื่องราวลึกซึ้งยิ่งขึ้น อาจแยกแยะออกไปให้กว้างขวางหลายแง่หลายมุม หรือรู้เรื่อง โดยตรงเรื่องเสริม เรื่องแทรกที่ควรรู้หรือเรื่องที่ข้องเกี่ยว

การขยายความ ได้แก่ การนำเอาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องไปเสนอในรูปขยายหรืออธิบายความเพิ่มเติมให้ลึกซึ้งกว้างไกลกว่าเรื่องราวข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในต้นเรื่องนั้น ๆ พฤติกรรมทั้งสามนี้ถ้าย่อลงจะได้ว่า คือ การอ่านให้รู้จริง (ถูกต้อง) การอ่านให้รู้กว้าง (ลึกซึ้ง) อ่านให้รู้จนนำไปให้ได้ (ตามประสงค์)

ซินท์ (Zintz, 1980, p. 5) ให้คำจำกัดความว่า การอ่าน คือ การถอดคำศัพท์ที่เขียนออกมาเป็นคำพูด ความเข้าใจภาษาของผู้เขียนได้เขียนเป็นตัวหนังสือ

คูเปอร์ (Cooper, 1979, p. 3) กล่าวว่า iva การอ่าน คือ กระบวนการสร้างหรือพัฒนาความหมายของเนื้อเรื่องที่เป็นตัวอักษร ซึ่งผู้อ่านต้องนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงในการอ่าน โดยกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและเนื้อความ

ฮอร์นบี (Hornby, 1999, p. 968) กล่าวว่า iva การอ่าน คือ พฤติกรรมของคนในการดูแล

ทำความเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ กระบวนการตีความหมายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน การออกเสียงอย่างถูกต้องและให้คนอื่นรับรู้ รับฟัง หรือขั้นตอนในการกลั่นกรองพิจารณาความหมายของคำ

แอร์โรสมิท (Arrowsmith, 1972, p. 84) กล่าวว่า ivo การอ่าน คือ ความคิด ความรู้สึก และจินตนาการ แล้วนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

รัสเชล (Stauffer, 1969, p. 15) ได้ให้ความหมายของการอ่านดังนี้ การอ่าน คือ ขบวนการอับซัปซ็อน การได้รับข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ ความสามารถในการออกเสียงและทำความเข้าใจเรื่องราว การแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ การถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน โดยผ่านทางสิ่งพิมพ์

จากความหมายของการอ่านดังกล่าวมา สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการรับรู้ความหมายโดยผู้อ่านรับรู้ว่าคุณเขียน ได้ส่งสารมายังผู้อ่านทั้งในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์จากผู้เขียน โดยใช้ตัวอักษร รูปภาพ หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ไปยังผู้อ่าน ซึ่งจะต้องอาศัยการตีความเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้เกิดความคิดรวบยอด และสามารถนำมาผสมผสานกับความคิดและประสบการณ์เดิม ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน

นักจิตวิทยา นักวิชาการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอ่าน ได้มีแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านดังนี้

ลูมิตร อังวัตเนกุล (2527, หน้า 108-115) ได้ประมวลทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านไว้ 4 กลุ่มคือ

1. แบบจำลองการอ่านที่เน้นทักษะ (Skill Models) ทฤษฎีที่เน้นทักษะที่ประกอบด้วย การรับรู้คำ ความหมาย การเข้าใจในสิ่งที่อ่าน การประเมิน และการผสมผสานความรู้เดิมกับความรู้นใหม่

2. แบบจำลองที่เน้นกระบวนการรับสาร (Information Processing Models) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสาร ความสามารถของช่องทางอันจำกัด เสียงรบกวนและการเข้าใจความ ทฤษฎีนี้จึงให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับสื่อและองค์ประกอบทางร่างกายมนุษย์ว่าเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการอ่าน

3. แบบจำลองการอ่านตามทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological Models) ทฤษฎีการอ่านในกลุ่มนี้ แยกออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

3.1 แบบจำลองการอ่านที่เน้นพฤติกรรม ผู้ที่มีแนวคิดอยู่ในขอบเขตนี้ เช่น สกินเนอร์ (Skinner) สแตต (Staat) และกาเย (Gane) เป็นต้น ลักษณะที่สำคัญของทฤษฎีกลุ่มนี้คือ ใช้วิธีเสริมแรงในการหลอมรวมพฤติกรรมกรรมการอ่านที่สังเกตได้

3.2 แบบจำลองที่เน้นความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Models) ทฤษฎีนี้ไม่แตกต่างไปจากทฤษฎีที่เน้นพฤติกรรมนัก กล่าวคือ ทั้ง 2 กลุ่มนี้เห็นว่า การแยกแยะ การสรุปและการถ่ายโอนเป็นส่วนประกอบในการเรียนรู้และการจำเรื่องราวที่เป็นเนื้อหาหลัก

3.3 แบบจำลองการอ่านที่เน้นพัฒนาการ (Developmental Model) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎี เพียเจตต์ (Piaget, 1970) ซึ่งมีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดตั้งแต่วัยที่ต้องพึ่งผู้อื่นและจะพัฒนาไปตามวัยที่เจริญขึ้น สิ่งสำคัญที่สุดของช่วงอายุ คือ จะมีการเรียนรู้ความสามารถหรือทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงอายุ ถ้าประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ไม่ได้เกิดในช่วงพัฒนาการเฉพาะนั้นแล้ว การเรียนรู้ส่วนนั้นจะบกพร่องไป

3.4 แบบจำลองอ่านตามความคิดทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Models) การอ่านตามทฤษฎีในกลุ่มนี้ยังจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.4.1 แบบจำลองการอ่านในระยะแรก

3.4.2 แบบจำลองการอ่านที่เป็น ไวยากรณ์ปริวรรต

3.4.3 แบบจำลองอ่านที่เน้นจิตภาษาศาสตร์

ประมวญ ดิคกินสัน (2509, หน้า 60-61) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กซึ่งติดตัวมาจากบ้าน มีประโยชน์ต่อการเริ่มเรียนของเด็กอย่างมาก ถ้าเด็กมีพื้นฐานดีมาก่อนเข้าโรงเรียนเด็กก็พร้อมที่จะรับการสอน ความพร้อมที่เกิดจากพื้นฐานการเรียนรู้นอกโรงเรียนจะสังเกตได้จากลักษณะต่อไปนี้

1. ความสามารถที่จะเล่าเรื่องราวจากรูปภาพได้
2. คุณภาพทางภาษาพูด
3. ความสารถในการตั้งใจฟัง
4. ความอยากอ่านหนังสือออก
5. ความสามารถในการกำหนดรู้เกี่ยวกับ หัว-ก้อย ซ้าย-ขวา ฯลฯ

ส่วนแฮริส (Harris, 1968, p. 625) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการอ่านว่าการอ่านก็เช่นเดียวกับการเดิน เด็กจะอ่านได้ก็ต่อเมื่อได้ผ่านกระบวนการเติบโต และกระบวนการเรียนรู้มาแล้วเป็นเวลานานพอสมควร การอ่านเป็นกิจกรรมที่สลับซับซ้อนยิ่งกว่าการเดินหลายเท่า ต้องการทั้งการพัฒนาการทางร่างกาย ทางสมอง และการเรียนรู้ประกอบด้วย เด็กจะอ่านหนังสือได้ก็ต่อเมื่อเด็กเข้าถึงภาวะหนึ่งซึ่งเรียกว่า “พร้อม” ในภาวะเช่นนี้เด็กจะมีสิ่งต่าง ๆ ภายในตัวประกอบ

อย่างเหมาะสม ได้แก่ อายุ ความสามารถทั่วไป การรับรู้ทางสายตาและการเห็น สุขภาพ วุฒิภาวะ ความเข้าใจและความสามารถในการพูด อารมณ์ ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และความสนใจในการอ่าน

องค์ประกอบสำคัญของความสามารถทางการอ่านนั้น ฮาริสัน (Harrison 1995 cited in Hildreth, 1950, pp. 251-256) ได้เสนอไว้ว่าควรประกอบด้วยความสามารถต่อไปนี้

1. ความสามารถในการแยกสิ่งที่ได้ยิน ได้แก่ ความเข้าใจและความสามารถใช้ภาษาได้ ถูกต้อง แยกคำพูดที่แตกต่างกันได้ สามารถแยกถ้อยคำและออกเสียงในการอ่านปากเปล่าได้ถูกต้อง
2. ความสามารถทางสายตา ได้แก่ ความสามารถในการแยกคำที่คล้ายคลึงกัน และมองเห็นความแตกต่างของคำต่าง ๆ
3. ความสามารถในการคิดและจำ ได้แก่ สามารถใช้เหตุผลเข้าใจในเหตุผล รู้จักเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ได้อย่างมีความหมายเข้าใจความหมายของประโยคและจำรูปร่างของคำได้
4. ความสนใจ ได้แก่ ความสามารถที่นั่งนิ่งจับสายตาไปตามสิ่งที่อ่าน เคลื่อนไหวสายตาได้อย่างสมควร มีสมาธิในการอ่าน การฟัง และทำตามคำสั่งได้

จะเห็นว่าความพร้อมในการอ่าน มีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนมาก ครูผู้สอนจึงควรรู้จักวิธีสังเกตว่า เด็กของตนมีความพร้อมในการอ่านหรือไม่ซึ่งต้องอาศัยพิจารณาและความเข้าใจเด็กเป็นสำคัญ ถ้าถึงอายุเด็กเป็นเกณฑ์ของความพร้อม จะพบว่าเด็กอายุ 6 ขวบ จะมีความพร้อมในการอ่านแล้ว (รัตนา ศิริพานิช, 2518, หน้า 34) แต่การยึดถืออายุเป็นเกณฑ์อย่างเดียวนั้นอาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ เพราะความพร้อมนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของเด็กแต่ละคนด้วย ดังนั้น วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ครูได้ทราบถึงระดับความพร้อมในการอ่านของเด็กคือ การใช้แบบทดสอบวัดความพร้อมในการอ่าน ซึ่งมีผู้จัดทำขึ้น เช่น แบบทดสอบวัดความพร้อมในการอ่านของการประถมศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2519) แบบทดสอบความพร้อมในการเรียนของ พิตร ทองชั้น (พิตร ทองชั้น, 2518) แบบความพร้อมทางการเรียนของ เตือนใจ เศรษฐศักดิ์ (เตือนใจ เศรษฐศักดิ์, 2519) นอกจากนั้นยังมีแบบทดสอบความพร้อมในการอ่านซึ่งได้กระทำในลักษณะศึกษาคุณภาพข้อสอบและศึกษาองค์ประกอบบางด้าน เช่น แบบทดสอบความสามารถในการจำแนกความแตกต่าง และความคล้ายคลึงของภาพและเสียง ความเข้าใจในศัพท์ การเรียนรู้พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ และอัตราการเรียนรู้คำ แบบทดสอบดังกล่าวมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงสูง (กรมสามัญศึกษา, 2519, หน้า 6)

ทฤษฎีเพียเจท์ (Piaget, n.d. อ้างถึงใน ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2525, หน้า 26) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการอ่าน สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีที่ 1 ความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางกายและจิตวิทยา ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กันนับ

แต่เด็กเริ่มปฏิสนธิ ได้แก่ระบบเซลล์ประสาท และเซลล์สมอง การเลี้ยงดูของพ่อแม่

ทฤษฎีที่ 2 การช่วยส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมได้แก่ เด็ก เพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตทางสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ และความเฉลียวฉลาด

ทฤษฎีที่ 3 การประสมกลมกลืนระหว่างการจัดประสบการณ์ทางภาษาในส่วนกว้าง ๆ เพื่อเสริมประสบการณ์และเพื่อพัฒนาในทางการอ่าน

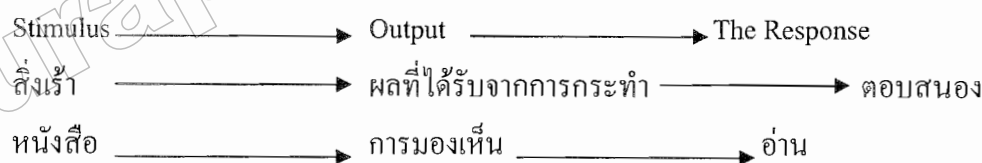
ทฤษฎีที่ 4 เกี่ยวกับการเรียนภาษา ควรเริ่มจากจุดสนใจเด็ก ความสนุกเพลิดเพลิน ความพอใจ และสนใจอยากเรียน จึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่จะต้องจัดกิจกรรมซ้ำ ๆ ให้เด็กเล่น เรียนอยู่บ่อย ๆ เสมอ ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และช่วยให้อยากเรียน

ทฤษฎีที่ 5 สมรรถภาพในการเรียน การอ่าน จะดีหรือไม่ดีก็ตาม มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง อาจซับซ้อน แต่เป็นปัญหาสืบเนื่องเกี่ยวข้องกัน

ทฤษฎีที่ 6 การวิเคราะห์ปัญหาเมื่อมีอะไรเกิดขึ้น เพื่อทราบสถานการณ์ขณะนั้น ครูและบรรณารักษ์จะต้องศึกษาสาเหตุ และทราบปัญหาด้วย

ทฤษฎีที่ 7 วางวัตถุประสงค์ของความมุ่งหมายในเรื่องการสอนอ่าน หรือการแนะนำ การอ่านว่าจะสอนหรือแนะนำการอ่านเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางอะไร เพื่ออ่านออก อ่านได้ และเลือกอ่านสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อตนได้

สเตรงค์ (Strang, 1967 อ้างถึงใน จวลักษณ์ บุษยะกาญจน, 2525, หน้า 27-28) ได้กล่าว ว่า กระบวนการอ่านตามแนวคิดของนักจิตวิทยาจะมีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

ภาพที่ 2 กระบวนการอ่านตามแนวคิดของนักจิตวิทยา

ผลที่ได้รับจากการกระทำนี้ (Output) จะออกมาในรูปแบบ ได้อ่าน และแปลความหมายทางสมอง ซึ่งแบ่งขั้นตอนของผลที่ได้รับจากการกระทำ ดังนี้

1. การมองเห็น (Visual Reception) ผู้อ่านจะมองเห็นสิ่งที่ตนอ่าน สายตาจะเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างบรรทัดของตัวพิมพ์ จะช่วยให้เกิดการตีความหมายที่สมอง ความหมายที่ตีนั้นออกมาในของรูปการรับรู้

2. การรับรู้ (Perception) การรับรู้เกิดจากการแปลอาการสัมผัสออกมาเป็นความหมาย แต่ละคนอาจมีการรับรู้ต่างกัน แม้ว่าจะมีสัมผัสเหมือนกัน และการรับรู้ของแต่ละคนไม่จำเป็นต้องถูกต้องและเป็นจริงเสมอไป เนื่องจากสิ่งแวดล้อมและสิ่งรบกวนซึ่งทำให้การรับรู้เปลี่ยนไป

3. ความคิดรวบยอด (Concept) เมื่อรับรู้แล้วก็ส่งไปเก็บที่สมอง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นคลังเก็บสิ่งที่รับรู้ไว้ การเก็บอาจจะเก็บไว้อย่างเป็นระบบหรือไม่เป็นระเบียบแล้วแต่วิถีเก็บของแต่ละบุคคล เมื่อต้องการจะใช้ สมองก็จะเป็นผู้ส่ง โดยจะต้องสำรวจดูในคลังเก็บเสียก่อนว่ามีอะไรที่จะใช้ แล้วทำการสรุปเป็นข้อมูลเพื่อนำออกมาใช้ การสรุปข้อมูลของสมองเรียกว่า ความคิดรวบยอด

4. สร้างสัมพันธ์ในระดับสูง (Higher Levels of Association) การจำและนำออกมาใช้ซึ่งการนำออกมาใช้อย่างเป็นระเบียบ และสามารถนำมาใช้ได้ตามต้องการ วิลเลียม เอส เกรย์ (Williams S. Gray) อธิบายขั้นตอนของผู้อ่านที่นำออกมาใช้ไว้ว่า

4.1 สามารถจำความหมายของการอ่านนั้นได้ รู้แนวทางผู้เขียน

4.2 สามารถนำความรู้ ความคิดสรุปความคิดรวบยอดของผู้เขียนรวมเข้ากับประสบการณ์เดิมเกิดการหยั่งรู้ หยั่งเห็น (Insight) ในเรื่องใหม่ได้

4.3 รู้จักการตัดสินใจยอมรับ และตัดทิ้งแนวความคิดที่ได้รับมาให้ตรงตามความต้องการ

4.4 ใช้แนวความคิดรวบยอด (Concept) ที่มีอยู่นั้นให้มีประโยชน์ในการอ่านและในการคิดที่จะใช้ในโอกาสต่อไป

กาเกิลส์ (Gargiuls, 1971 อ้างถึงใน จวีลักษ์ณ์ บุญยะกาญจน์, 2525, หน้า 28) กล่าวว่าโดยทั่วไปการอ่านเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งของการเรียนรู้ บรรณารักษ์หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอ่านควรจะได้รู้ถึงทฤษฎีการเรียนรู้ และนำทฤษฎีการเรียนรู้นั้นมาคิดแปลงใช้กับการอ่านหลักใหญ่ 3 หลักของการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้กระบวนการอ่านได้ คือ

1. การเรียนรู้จำแนก (Discrimination Learning)
2. ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement)
3. การถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning)

สมิท และจอห์นสัน (Sminth & Johnson, 1976 อ้างถึงใน ปราณี รัตนัง, 2541, หน้า 7-8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการอ่านของเด็ก ดังต่อไปนี้

1. ระดับสติปัญญา การพัฒนาการอ่านนั้น เด็กบางคนทำได้เร็ว เด็กบางคนทำได้ช้า เนื่องจากระดับสติปัญญาไม่เท่ากัน ซึ่งมีผลการวิจัยออกมารองรับว่า ความสามารถในการอ่านและระดับสติปัญญา มีความสัมพันธ์กันสูง

2. วุฒิภาวะในการอ่าน จะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของเด็ก เพราะการอ่านต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ ประกอบกัน เช่น การใช้สายตา การใช้อวัยวะในการออกเสียง เป็นต้น การรอให้เด็กพร้อม หรือเตรียมพร้อมในการอ่านจะช่วยป้องกันความล้มเหลวในการอ่าน

3. แรงจูงใจ แรงจูงใจที่จะทำให้เด็กอ่านมีทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอก แรงจูงใจภายในเกิดจากการค้นพบคุณค่าของการอ่านด้วยตนเอง เช่น การได้รู้เหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนานจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ส่วนแรงจูงใจจากภายนอกได้จากการส่งเสริมของพ่อแม่ ครู อาจารย์ หรือเพื่อน ๆ ในรูปการให้รางวัล คำชมเชย การแนะนำด้านการอ่าน

4. สภาพร่างกาย เด็กที่มีสุขภาพสมบูรณ์ จะอ่านหนังสือได้ดีกว่าเด็กที่เจ็บป่วยเป็นประจำ ความเจ็บป่วยร่างกายทำให้เด็กขาดสมาธิ และอาจต้องขาดเรียนบ่อย ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนของเด็กได้

5. สภาพอารมณ์ ทุกคนไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ หรือครู ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และพยายามคาดหวังให้เด็กเป็นเด็กที่อ่านหนังสือให้เก่งและคล่อง แรงกดดัน ความคาดหวัง อาจทำให้เด็กเกิดความตระหนักรู้ และขาดความมั่นใจ กลัวจะทำไม่ได้ หรือการทะเลาะเบาะแว้งภายในบ้าน การหย่าร้างของพ่อแม่ ความวิตกกังวลต่าง ๆ นานา จะให้สภาพอารมณ์ขาดความมั่นคง และเข้ามารบกวนสมาธิในขณะที่อ่าน ทำให้พัฒนาการด้านการอ่านเกิดปัญหา เด็กที่มีสภาพอารมณ์เช่นนี้ย่อมประสบความสำเร็จในการเรียน การอ่านไม่ได้ผล

6. สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกโรงเรียน จะมีผลกระทบต่อ การอ่านของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวที่รักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นประจำ และรู้คุณค่าของการอ่าน มักจะมีความรอบรู้ความชำนาญมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สนใจการอ่าน ไม่พูดถึงเรื่องราว และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ได้อ่าน สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน เช่น จำนวนหนังสือที่มีอยู่ ประเภทของหนังสือ การสนับสนุนของครูจะมีอิทธิพลดึงดูดความสนใจของเด็กเข้าสู่การอ่านหนังสือได้

7. การจัดโปรแกรมการอ่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้แสดงความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่าน จะมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กมาก นอกจากจะขึ้นอยู่กับวิธีการสอนและอุปกรณ์แล้วยังต้องพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดการเรียนการสอน การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมการเลือกสิ่งที่จะให้เด็กอ่านให้ตรงกับ ความสนใจของเด็ก

วิลเลียม (William, 1984 อ้างถึงใน กัลยา ยวนมาตย์, 2539, หน้า 146) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านตามลำดับขั้นพัฒนาการดังนี้

1. รู้จักคำ นอกจากอ่านคำได้สะกดคำได้แล้ว ยังรู้ความหมายและถ่ายทอดความหมายด้วยถ้อยคำได้ด้วย กล่าวคือ อ่านออกเขียนได้

2. อ่านเข้าใจความหมายของคำที่ประกอบกันเข้าใจเป็นวลี ประโยค ทั้งนี้ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยให้เข้าใจความหมายของคำในวลีนั้น ๆ ด้วย ต้องสามารถพิจารณาเจตนาหรือความรู้สึกของผู้เขียนด้วย เช่น คำว่า ดี เมื่อนำมาใช้เป็นคำกล่าวของผู้ที่กำลังโกรธ ก็จะมีความหมายตรงกันข้าม

3. มีการตอบสนองต่อสิ่งที่อ่าน อ่านและติดตามว่าข้อเขียนนั้นมีความหมายตามตัวหนังสือ หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ แยกได้ว่าเนื้อหาตอนใดเป็นข้อเท็จจริง ตอนใดเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน

4. สังเคราะห์หรือนำไปใช้ เช่น สร้างความคิดใหม่ให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งในเนื้อเรื่องที่อ่านแล้ว

นอกจากนี้ แม้นมาส ชวลิต (2544, หน้า 7-8) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาการอ่านดังนี้

1. สุขภาพกาย ปราศจากความเจ็บป่วยไข้ซึ่งรบกวนสมาธิในการอ่าน อวัยวะทั้ง 6 เพื่อรับรู้คือ หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ ต้องสมบูรณ์ สมองมีเนื้อเยื่อ เซลล์ และระบบประสานที่ทำงานได้ดี
2. สุขภาพจิต มีอารมณ์สม่ำเสมอ เป็นกลาง ไม่ถูกรบกวนด้วยอารมณ์ร้าย หรืออารมณ์พุ่งซ่าน ซึ่งจำเป็นต้องขจัดเพื่อไม่ให้รบกวนสมาธิในการอ่าน
3. สมาธิในการอ่าน ความมีใจจดจ่อเรื่องที่อ่าน ตั้งใจจริงในการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ ไม่ทอดลอยเมื่อพบความยาก
4. ความสนใจใฝ่รู้ ซึ่งมีมาแต่กำเนิด และได้รับการส่งเสริม ได้รับการชี้แนะจากผู้ใหญ่ หรือมิตรสหาย เพื่อนร่วมงาน แม้กระทั่งผู้มีอายุน้อยกว่าในเรื่องที่น่าสนใจ ได้มีการนำมาใช้อยู่เสมอ
5. ทักษะการอ่านเบื้องต้น ที่เป็นพื้นฐานไปสู่การใช้ทักษะการอ่านเพื่อรับการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สาร ต้องได้รับการส่งเสริมให้รู้จักจริง นำไปปฏิบัติเพื่อก้าวเข้าสู่ระดับทักษะการอ่านที่สูงขึ้น
6. ประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเป็นข้อมูลสะสมเพื่อความเข้าใจเนื้อหาของสิ่งที่อ่านและฟัง
7. กิจกรรมที่เกื้อกูลในการนำความรู้ไปใช้ เช่น งานในหน้าที่ งานอดิเรก งานสงเคราะห์
8. ความสามารถในการบริหารจัดการเวลาภายใน 24 ชั่วโมง ให้มีเวลาสำหรับการอ่านอย่างน้อยวันละ 15 นาที
9. สังคมการอ่าน บรรยากาศของการเรียนรู้ ความสนใจในการอ่านที่มีร่วมกันในครอบครัว ในชั้นเรียน ในโรงเรียน และชุมชน สังคมการอ่านจะสร้างและส่งเสริมการอ่านให้มีความหมายมากขึ้น

10. การมีแหล่งรวบรวมหนังสือหลากหลาย ครอบคลุม มีห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ
ในบ้าน ในสถานศึกษา และชุมชน สามารถยืมอ่านได้ ค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้
  11. การมีแหล่งผลิตหนังสือ มีสำนักพิมพ์ส่วนราชการและเอกชนที่ผลิตหนังสือที่มี
คุณภาพในเนื้อหาที่จำเป็นต้องรู้ และที่ให้ความประเทืองปัญญา อารมณ์ และความคิดสร้างสรรค์
  12. การมีแหล่งจำหน่ายหนังสือในบริเวณใกล้บ้าน ใกล้สถานศึกษา มีหนังสือสำหรับ
ทุกวัย ทุกเนื้อหา ราคาไม่สูงเกินไป ผู้สนใจสามารถซื้อไว้สำหรับค้นหาความรู้ เป็นแหล่งประเทือง
ปัญญาและอารมณ์ เป็นเพื่อนคู่คิด เป็นมิตรในเรือนของแต่ละคน ปัจจุบันจะซื้อผ่านทาง
อินเทอร์เน็ต
  13. การมีผู้แนะนำ เชิญชวน ให้ใฝ่รู้และสนใจ การเข้าถึงหนังสือทุกประเภท มีโอกาสรับ
บริการการอ่านและแนะนำการอ่าน โดยบรรณารักษ์ผู้สอนที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานสากล
  14. ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในบ้าน หัวหน้าหน่วยงาน
  15. การมีสมาคมวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตหนังสือ บริการห้องสมุดและการอ่าน จัดทำ
เอกสารและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านดังกล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือที่
ทำให้เกิดการเรียนรู้ ปัจจัยที่จะช่วยพัฒนาการอ่านให้เกิดประโยชน์คือ จะต้องสร้างเสริมให้ผู้อ่านมี
ความรู้มีประสบการณ์ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
เพื่อให้เกิดทักษะการอ่านที่สูงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการอ่าน

วัตถุประสงค์ของการอ่านแต่ละคนไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับการศึกษา ความสนใจ
และความต้องการอันเป็นพื้นฐาน และความต้องการ โดยเฉพาะมนุษย์ ตลอดจนการนำไปใช้ให้เกิด
ประโยชน์อย่างแท้จริง นอกจากการเลือกอ่านสื่อแต่ละประเภท หรือแต่ละชนิดก็ขึ้นอยู่กับ
วัตถุประสงค์ของการอ่านด้วย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 23-26) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่ออยากรู้อยากเห็น และรู้ข่าวสารต่าง ๆ อันเป็นความต้องการตามธรรมชาติ
ของมนุษย์ อาทิ ต้องการรู้เรื่องจรวด ดาวเทียม นก คอมพิวเตอร์ หรือ ต้องการรู้เกี่ยวกับการสร้าง
รถยนต์ก็อาจจะอ่านหนังสือประเภทลองทำด้วยตนเอง (Do it by Yourself, How to do) เป็นต้น
2. อ่านเพื่อแก้ปัญหา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับคำศัพท์ ต้องการรู้ความหมาย การอ่านออกเสียง
การเขียนตัวสะกดการันต์ที่ถูกต้อง ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและรับประทานอาหารสำหรับคนป่วย

ที่มีโรคประจำตัว ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว บุคลิกภาพ ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และปัญหาเกี่ยวกับการทำนิติกรรมต่าง ๆ การทำสัญญาซื้อขาย การโอนที่และย้ายภูมิลำเนา เป็นต้น นอกจากนี้แก้ปัญหาค่ารถและการท่องเที่ยวด้วยการอ่านแผนที่ เป็นต้น

3. อ่านเพื่อความรู้และเพื่อการศึกษา เป็นการอ่านในขณะที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ เช่น นักเรียน นักศึกษา จะต้องอ่านเพื่อขยายความรู้ที่ได้เรียนจากการฟังคำบรรยายของอาจารย์ในแต่ละวิชา นอกจากนี้ก็อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อมาเขียนรายงานประกอบการเรียนของตนเองอีกด้วย เพราะการเรียนในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษานั้น จำเป็นจะต้องอ่านหนังสือที่ตรงตามหลักสูตรและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นจำนวนมาก จะฟังแต่คำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนเพียงอย่างเดียวไม่พอจะทำให้ความรู้ไม่กว้างขวาง ความเข้าใจยังไม่ลึกซึ้งพอ คนที่อ่านหนังสือมาก ๆ นอกเหนือไปจากหนังสือแบบเรียนหรือตำราเรียน จะทำให้เป็นคนเรียนเก่ง เป็นคนรอบรู้ สามารถเข้าใจและจำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้ไม่มีวันลืมโดยไม่จำเป็นต้องท่องจำ เพราะเกิดจากความเข้าใจอย่างแท้จริงค้นพบด้วยตนเองจากการอ่าน

4. อ่านเพื่อค้นคว้าและวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน หรือเพื่อประโยชน์ด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ และเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจ เป็นต้น ในปัจจุบันงานด้านวิจัย มีบทบาททางวิชาการ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตลอดจนงานทางด้านธุรกิจ การที่จะพัฒนาวิชาการ เช่น การแพทย์ ต้องอ่านงานวิจัย ซึ่งเกี่ยวกับการคิดค้นพบวิธีการรักษาโรคที่ร้ายแรงทั้งหลาย งานวิจัยเกี่ยวกับยารักษาโรค งานวิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ การพัฒนาวิชาการด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ควรอ่านวิจัยเกี่ยวกับภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ

5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ เช่น ต้องการจะเข้าสังคม จะปฏิบัติตนอย่างไร จะแต่งกายอย่างไร จะพูดอย่างไร กล่าวแนะนำตัวอย่างไร ต้องการลดน้ำหนักจะต้องทานอาหารประเภทใด การออกกำลังกายวิธีการใดบ้าง หน้าเป็นสิ่วจะทำอย่างไร และไม่ควรทานอาหารประเภทใดบ้างที่ทำให้เกิดสิ่ว เป็นต้น การสนทนากับผู้มีตำแหน่งต่าง ๆ ควรใช้ถ้อยคำอย่างไร การทำหน้าที่พิธีกรหรือโฆษกควรพูดอย่างไร ฯลฯ

6. อ่านเพื่อรักษาสุขภาพ เป็นโรคต่าง ๆ ควรรักษาอย่างไร เช่น เป็นโรคเบาหวาน โรคผิวหนัง โรคความดันโลหิตสูงหรือต่ำ ฯลฯ ผู้สูงอายุควรรับประทานอาหารอย่างไรบ้าง ควรจะออกกำลังกายอย่างไรเพื่อให้ชีวิตยืนยาวและอยู่อย่างมีความสุข

7. อ่านเพื่อปรับปรุงอาชีพ เช่น อาชีพครู อาจารย์ ต้องอ่านเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอน ค้นคว้าวิจัยงานให้เจริญก้าวหน้า เกษตรกรต้องอ่านเพื่อศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเพาะปลูก การใช้ปุ๋ย อ่านข่าวการตลาด เพื่อปลูกพืชให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด ตลอดจนรู้ราคาและความต้องการของตลาดโลกด้วย จะทำให้สามารถวิเคราะห์ข่าวได้ว่าขณะนี้ควรปลูกพืชอะไร และใช้ปุ๋ย

อย่างไร เป็นต้น นอกจากการทำอาชีพเกษตรกรรมแล้ว การประมง การเพาะเลี้ยงปลา กุ้ง หอย ฯลฯ จะต้องศึกษาวิธีการให้อาหาร การดูแล เพื่อเพิ่มผลผลิตได้เป็นอย่างดี ความรู้เหล่านี้จะต้องอ่านจากหนังสือ วารสาร จุลสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพของตนโดยตรง ซึ่งการอ่านแบบนี้เรียกว่าเป็นการอ่านเพื่อ “แสวงหา” หรือปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

8. อ่านเพื่อให้ความเพลิดเพลิน เป็นการหาความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยไม่ต้องไปดูภาพยนตร์ ละคร โทรวทัศน์ ฯลฯ

9. อ่านเพื่อแก้เหงา หรืออ่านเพื่อฆ่าเวลา เช่น อ่านบนเครื่องบิน บนรถโดยสารประจำทาง รถไฟ หรือป้ายรถโดยสารประจำทาง เป็นต้น การอ่านเพื่อแก้เหงาจะช่วยทำให้ไม่เบื่อในการรอคอย หรือการเดินทางไกล ในประเทศญี่ปุ่น ยุโรป และสหรัฐอเมริกา มีประชาชนที่รักการอ่านเป็นจำนวนมากที่ชอบอ่านหนังสืออยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเวลารับประทานอาหาร ขณะเข้าแถวรอตามลำดับ หรือรอรถโดยสารประจำทาง เป็นต้น

10. อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น อ่านฉลากยา อ่านรายละเอียดว่ารับประทานอาหารก่อนรับประทานยา หรือรับประทานยาก่อนรับประทานอาหาร อ่านคำโฆษณา อ่านป้ายเครื่องหมายต่าง ๆ คำอธิบายต่าง ๆ อ่านทิศทางที่จะเดินทาง อ่านคู่มือเพื่อศึกษาคำอธิบายวิธีใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ หรือประกอบอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เครื่องมือต่าง ๆ จะต้องศึกษาคู่มือให้เข้าใจเสียก่อน เช่น คู่มือการใช้เครื่องซักผ้า การใช้เตาอบไมโครเวฟ คู่มือการใช้เครื่องดูดฝุ่น และคู่มือรถยนต์อ่านเพื่อศึกษาการใช้อุปกรณ์ในการขับรถ ในการกดปุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

11. อ่านเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ เพื่อให้การสนทนาออกรสนุกสนาน น่าสนใจ นักเรียน นักศึกษาอ่านเพื่อการสัมมนาอภิปราย โต้ว่าที่ แชวว่าที่ บรรยาย อภิปราย ฯลฯ

12. อ่านเพื่อช่วยในการตัดสินใจสมัครงาน เรื่องธุรกิจการงานที่ต้องการลงนาม ทำสัญญาเข้าหุ้นทำธุรกิจ ซื้อหุ้น ขายหุ้น ทำโครงการด้านธุรกิจ

การอ่าน โดยทั่วไปผู้อ่านมักจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการอ่าน แต่บางครั้งอาจไม่มีวัตถุประสงค์ในการอ่าน เช่น การอ่านเล่น ๆ เป็นการอ่านเพื่อผ่อนคลายอารมณ์อย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในการอ่านเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ผู้อ่านควรมีกกลยุทธ์ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548, หน้า 22-23) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อให้รู้ เช่น อ่านเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ ได้แก่ การอ่านคำแนะนำ อ่านเพื่อตอบปัญหาซึ่งยังข้องใจอยู่ อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งโดยย่อและโดยละเอียด อ่านเพื่อต้องการข่าวสาร ข้อเท็จจริง อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษ เพื่อต้องการประโยชน์เรื่องใด

เรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ หรือเพื่อทำตำราทั่วไป อ่านเพื่อหาข้อมูลประมวลเข้าเอามาทำวิจัยเผยแพร่ใน
 หน้านักวิชาการ อันเป็นประ โยชน์แก่ชาติโดยรวม

2. อ่านเพื่อความสนุกสนานบันเทิง หรือเพ็ดลิตเพลิน เป็นการพักผ่อนคลายความ
 เกร็งเครียดจากงานประจำ ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี นวนิยาย เรื่องสั้น หรือเรื่อง
 ระดับถึงขนาดเป็นวรรณกรรมและวรรณคดีต่าง ๆ

3. อ่านเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในวงสังคม อ่านเพื่อสังคม หรือให้สังคมยอมรับ เรื่องนี้เป็น
 ที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางแล้วว่า คนรักหนังสือหรือผู้รักการอ่านเป็นคนที่น่าคบ อาจเข้ากับคนต่าง
 ระดับได้ง่ายยังเป็นคนที่มีความรู้จริงๆจากการอ่าน การฟัง และไม่มีนิสัยเลวร้ายอย่างอื่นอยู่ในกมล
 สันดานแล้วยังเป็นที่นิยม เข้าใจใครเข้าได้ ไม่มีใครรังเกียจ การสนใจอ่าน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้อง
 กับตัวจะทำให้มีความรู้กว้างขวาง มีทัศนคติทันสมัย คุยกับใครก็รู้เรื่องอาจแสดงความคิดเห็นให้เป็น
 ที่น่าเชื่อถือ เป็นคนมีคุณค่าต่อหมู่คณะ และต่อสังคมเฉพาะกลุ่มและสังคมในชาติอีกด้วย

สอดคล้องกับ สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2534, หน้า 9) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไป
 การอ่านนั้นมีความมุ่งหมายสำคัญ 4 ประเด็นดังนี้

1. การอ่านเพื่อความรู้อ่านเพื่อให้ได้ความรู้ นั้น อาจจะแบ่งวัตถุประสงค์ย่อย ๆ
 ออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1.1 เพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ ได้แก่ การอ่านคำแนะนำ การอ่านเพื่อตอบปัญหา
 ที่ยังข้องใจอยู่

1.2 การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ทั้งโดยละเอียดและโดยย่อ

1.3 การอ่านเพื่อการรับรู้ข่าวสาร ข้อเท็จจริง

1.4 การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษ เพื่อนำไปใช้ประ โยชน์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง
 หรือเพื่อเขียนตำราวิชาการ

1.5 อ่านเพื่อรวบรวมข้อมูลเอามาทำรายงาน ทำวิจัย เผยแพร่ในหน้านักวิชาการ
 ผู้สนใจทั่วไปอันเป็นประ โยชน์แก่ส่วนรวม

2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการอ่านหนังสือเพื่อการพักผ่อน ผ่อนคลายอารมณ์หลัง
 เลิกงานประจำ ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทเรื่องสั้น นิทาน นิยาย บทละคร ทั้งระดับที่เป็น
 วรรณกรรม หรือวรรณคดี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเพลิดเพลินเป็นสำคัญ

3. การอ่านเพื่อหาความคิดแปลกใหม่ ในกระบวนการอ่านที่สำคัญนั้นความรู้ก็เป็น
 องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง แต่ความคิดยิ่งสำคัญกว่า โดยเฉพาะความคิดแปลกใหม่ซึ่งจะเป็น
 ชนวนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในตัวผู้อ่านด้วย เช่น การอ่านผลการทดลอง การค้นคว้าวิจัย
 และการเสนอความคิดใหม่ในหนังสือต่าง ๆ ซึ่งอาจหาได้ทั้งจากหนังสือสารคดี และบันเทิงคดี

4. การอ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่าการอ่านเป็นการพัฒนาความรู้ ความคิดและทัศนคติได้ดียิ่งขึ้น ผู้รักการอ่านจึงเป็นคนทันสมัย น่าคบ สามารถที่จะเข้าร่วมวงสนทนาได้กับทุกคน ทุกชั้น เพราะรับรู้ข่าวสารที่แลกเปลี่ยนกันด้วยได้ และการอ่านมาก รู้มาก ย่อมทำให้บุคคลเป็นที่ยอมรับของสังคม เนื้อหาข่าวสารบางประการในหนังสือจะทำให้ผู้อ่านนำมาปรับปรุงบุคลิกภาพของตนได้เป็นอย่างดี การอ่านจึงสามารถช่วยพัฒนาบุคลิกภาพได้เป็นอย่างดี

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2536, หน้า 9) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ คนเราต้องการความรู้ของตนเองออกมายกขอบเขตออกไปจากที่มีอยู่เดิมรู้เรื่องหนึ่งแล้วก็ยังอยากรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไป ต้องการรู้ในสิ่งที่ปัญหาไม่เข้าใจ เพื่อให้เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจตนเอง เพื่อได้รับในสิ่งที่ปัญหาไม่เข้าใจ เพื่อให้เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจตนเอง เพื่อให้รู้ทันความก้าวหน้าทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้รวดเร็ว ความเป็นไปได้ในโลกซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและในทางกลับกันคนเราต้องการสิ่งที่เกิดขึ้นมาในอดีตเพื่อจะได้เข้าใจและรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น ความรู้ของคนเรานั้นให้เท่าไรก็ไม่รู้จักพอ มนุษย์มีความหิวกระหายในการแสวงหาความรู้ตลอดเวลา ป้อนเท่าไรก็ไม่รู้จักอิ่ม หรือถมเท่าไรก็ไม่รู้จักเต็ม

2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเขียนขึ้นเพื่อแสดงความคิดเห็น หรือเสนอผลของการทดลองค้นคว้า ผลการวิจัยต่าง ๆ จะช่วยให้ความคิดเห็นของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น บางครั้งนำแนวความคิดหรือผลการวิจัยเหล่านั้นมาสร้างฐานะของตนได้ รู้จักพิจารณาหาเหตุผลในเรื่องนั้นเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย

3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อความบันเทิง ปัญหาต่าง ๆ และสภาวะแวดล้อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ อารมณ์และร่างกายของมนุษย์เป็นอันมาก บางครั้งก็ให้เกิดความเบื่อหน่าย การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีเนื้อหาไม่เป็นวิชาการนัก เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น วรรณคดี บางเรื่อง สารคดี และสารคดีบางชนิดจะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน คลายเครียดได้ไม่น่าเบื่อหน่าย

4. อ่านเพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ บางครั้งชีวิตคนเราพบกับปัญหาและความไม่สมหวัง ทำให้เกิดความท้อแท้ ไม่มีกำลังใจ ไม่มีจุดมุ่งหมายของชีวิต อยู่ไปวันหนึ่ง ๆ หากได้อ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่มีเรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลสำคัญ ๆ บุคคลที่ต้องฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิต จนกระทั่งชีวิตประสบผลสำเร็จในที่สุด ทำให้ผู้ที่หมดหวังในชีวิตมีกำลังใจดีขึ้น สร้างความหวังใหม่ได้ต่อไป มองโลกในแง่ดีขึ้น หรือสิ่งพิมพ์ที่มีเรื่องราวกับความจริงเกี่ยวกับชีวิต และการดำเนินชีวิตในโลกจะช่วยให้ผู้อื่นพัฒนาหรือปรับปรุงตนเองเพื่อความเป็นพลเมืองดีมีจิตใจที่ดี

5. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ มนุษย์เรามีความต้องการตามธรรมชาติดังนี้ คือ ต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการการยอมรับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการมีหน้ามีตา ได้รับความนับถือในสังคม ต้องการความสำเร็จในชีวิต ในความเป็นจริงแล้วมนุษย์อาจจะไม่

สมปรารถนาทุกประการเสมอไป การอ่านจะช่วยชดเชยได้ เพราะหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีเรื่องราว เนื้อหาที่จะช่วยชดเชยในสิ่งที่เราขาดได้ เช่น อ่านหนังสือที่แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างบุคลิกภาพ การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ การสร้างฐานะทางความรู้ วิธีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น การอ่านหนังสือเพื่อวัตถุประสงค์นี้เป็นประโยชน์กว่าหาวิธีชดเชยอย่างอื่น

สนิท ตั้งทวี (2529, หน้า 279) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ
2. อ่านเพื่อสนองความต้องการอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง
4. อ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า
5. อ่านเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับในวงสังคม
6. อ่านเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2534, หน้า 7-8) ได้แบ่งจุดประสงค์ในการอ่านไว้กว้าง ๆ ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาข่าวสาร
2. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้
3. อ่านเพื่อประกอบอาชีพ
4. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
5. อ่านเพื่อบำบัดความทุกข์ใจ

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2533, หน้า 2) แบ่งจุดประสงค์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาความรู้เฉพาะเรื่อง
2. อ่านเพื่อเพลิดเพลินหรือฆ่าเวลา
3. อ่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

ชุติมา สัจจามันท์ (2529, หน้า 101) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้
2. อ่านเพื่อความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์
3. อ่านเพื่อความจรรโลงใจ เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงตนเอง
4. อ่านเพื่อความบันเทิง

จากวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น พอจะสรุปวัตถุประสงค์ของการอ่านได้ ดังนี้

1. อ่านเพื่อให้รู้ เป็นการอ่านที่ต้องการให้รู้ในสิ่งที่เป็นปัญหาไม่เข้าใจ หรือเพื่อขยายขอบเขตความรู้ของตนเอง เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ รวมถึงเหตุการณ์และ

ปัญหาทางด้าน งานเขียนประเภทนี้ ได้แก่ ตำราวิชาการแขนงต่างๆ วารสารวิชาการ หรือกึ่งวิชาการ หนังสือพิมพ์ทั้งรายวัน และรายสัปดาห์ เป็นต้น

2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด เป็นการอ่านที่จะช่วยให้ผู้อ่านมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความคิดลึกซึ้งซึ่งมีเหตุผล งานเขียนประเภทนี้จะเป็นงานเขียนที่แสดงทรรศนะ ความคิดเห็นตลอดจน ผลงานทดลองค้นคว้าวิจัย

3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านให้เกิดความบันเทิงใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด จากปัญหาในชีวิตประจำวัน งานเขียนที่อ่านแล้วจะช่วยให้ผ่อนคลาย ได้แก่ งานเขียนบันเทิงคดี ต่างๆ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น การ์ตูน ฯลฯ

4. อ่านเพื่อความจรรโลงใจ เป็นการอ่านที่จะช่วยคลายความทุกข์ หรือบำบัดความทุกข์ ใจของผู้อ่านลงได้ ในบางครั้งเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาชีวิตอาจทำให้เกิดความท้อแท้ หดงำลังใจ การอ่านงานเขียนเกี่ยวกับศาสนา คำสอน หรืองานเขียนประเภทให้กำลังใจในการต่อสู้ชีวิต จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต มองโลกในแง่ดีขึ้น เกิดความหวังและกำลังใจที่จะต่อสู้ต่อไป

5. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ เป็นการอ่านที่จะช่วยหาคำตอบความต้องการต่างๆที่ยังขาดอยู่ตามธรรมชาติมนุษย์มีความต้องการต่างๆมากมาย เช่น ความต้องการความมั่นคงในชีวิต ความต้องการการยอมรับในสังคม ความต้องการความสำเร็จในชีวิต ฯลฯ

จากการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการอ่านที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การอ่าน คือ อ่านเพื่อรู้ อ่านเพื่อให้เกิดความคิด อ่านเพื่อความสนุกสนานบันเทิง หรือเพลิดเพลิน อ่านเพื่อเป็นที่ยอมรับในวงสังคม อ่านเพื่อความจรรโลงใจ เพื่อให้เกิดความคิด หรือเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ หรือเพื่อพัฒนาตนเอง เป็นต้น

ความสำคัญ/ ประโยชน์ของการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 3-6) การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เล็กจนโต การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพและการศึกษา การอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน นักเรียนนักศึกษาจะสามารถเรียนได้เก่งจนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ครูอาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการสอนอยู่ตลอดเวลา

การอ่านอยู่เป็นประจำจะช่วยลับสมอง และความคิดให้เฉียบเพราะ “การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความคิดส่งเสริมให้เด็กผู้เรียนรู้จักกระบวนการความคิดอันนำไปใช้ในการฟัง พูด เขียนหลักภาษาได้ดี” (บัณลือ พฤษกษวัน, 2533, หน้า 7)

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องฝึกให้มีความชำนาญ เพื่อจะได้สะสมประสบการณ์ทำให้เกิดความคิดที่กว้างไกล และเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง เช่น นักเรียนอ่านคำว่า “ไฟ” จะทำให้นึกถึงคำว่า “ไฟฟ้า” “ไฟฟ้าในเตา” “ไฟไหม้ป่า” และ “ไฟฉาย” เป็นต้น

ปัจจุบันเป็นโลกของข่าวสารข้อมูล มีหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความรู้ใหม่ ๆ แนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะต้องติดตามให้ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นการอ่านจึงมีความจำเป็นเพิ่มมากขึ้น และจะต้องพัฒนาการอ่านได้รวดเร็ว รู้จักเลือกที่จะอ่าน เข้าใจในสัญลักษณ์ของสื่อต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีจะทำให้มนุษย์สามารถปรับตัวให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น มีความรู้ความสามารถที่จะเอาชนะธรรมชาติและโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ที่มีโรคใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ มนุษย์จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าวิจัยอยู่ตลอดเวลา การอ่านจะทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ รู้จักรักษาสิทธิของตน รักษาสุขภาพ ปรับปรุงคุณภาพชีวิต มีมนุษยสัมพันธ์ และคุณธรรม กระทำตนให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

ในขณะที่เดียวกันคนที่อ่านหนังสือ ไม่ได้ หรือไม่อ่านจะมีความลำบากมากในการดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้มีความสุข จึงถูกเอารัดเอาเปรียบต่าง ๆ นานา ถูกกลั่นแกล้งรังแกต่าง ๆ ได้รับการดูถูกเหยียดหยาม และถูกหลอกลวงได้ง่าย โดยเฉพาะการหลอกลวงเนื่องจากไม่ค่อยจะได้อ่านข่าวที่หลอกลวงจากพวกกลุ่มมิจฉาชีพต่าง ๆ ในรูปแบบที่จะต้องศึกษาไว้เพื่อจะได้ระมัดระวังตัว และป้องกันตัวเองได้ด้วยไหวพริบของตนเอง

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน คนที่อ่านหนังสือไม่ออกนับว่าเป็นคนด้อยโอกาสอย่างยิ่ง การอ่านมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการอ่านป้ายโฆษณา ฉลากยา หนังสือพิมพ์ แผนที่ พจนานุกรม ป้ายชื่อถนนหนทาง ตำรา นโยบาย ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องใช้ในชีวิตประจำวัน การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นต่อทุกคนในอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย การอ่านช่วยให้คนรอบรู้ ฉลาด ทันโลก ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นกุญแจไขไปสู่ความสำเร็จ

การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองนั้นจะต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ ความรู้ต่าง ๆ นั้นได้มาจากการอ่านนั่นเอง วันที่ 8 กันยายน เป็นวันที่ยูเนสโกกำหนดให้เป็นวันสากลแห่งการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2355-2534 เป็นทศวรรษแห่งการเรียนรู้หนังสือ และปีการศึกษา 2533 เป็นปีแรกที่ประเทศไทยได้รับเกียรติให้เป็นสถานที่ประกาศปีสากลว่าด้วยการรู้หนังสือของสหประชาชาติ ดังนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงได้พระราชทานปณิธานให้เผยแพร่บันทึกลงในสมุด บรรณสังฆกร เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เริ่มอ่านออกเขียนได้ ออกกำลังกาย และสมาคมมูลนิธิต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนรู้หนังสือได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกลงในสมุดบรรณสังฆกร

ในประเทศที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ ถ้าประชากรอ่านน้อย หรือไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ จะทำให้ประสบความลำบากในการหางานทำ พวกเขาเหล่านี้ จะได้รับเงินเดือน หรือค่าตอบแทนในการทำงานต่ำ หรือต้องทำงานรับใช้ซึ่งมองเห็นหนทาง ก้าวหน้าน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย จึงต้องอยู่ในสภาวะของการจ้างงานดังกล่าว ไม่สามารถที่จะ เลื่อนตำแหน่งสูง ๆ ขึ้นมาได้ ในสังคมทุกวันนี้ในวันจะเพิ่มความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นด้วยเทคโนโลยี สมัยใหม่ ดังนั้นการไม่อ่านหรืออ่านไม่ออกจะทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเอง หรือทำงานกับ เทคโนโลยีใหม่ๆ ได้

การอ่านมีความสำคัญต่อคนเรามาก เพราะการอ่านเป็นช่องทางที่รับรู้ที่สามารถเลือกรับได้ และแสวงหาได้ตาม โอกาสที่ต้องการเป็นทางที่จะเพิ่มความรู้ ความคิด และประสบการณ์ได้ ทั้งเชิงลึก และเชิงกว้างอย่างไม่จำกัดขอบเขต

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2540, หน้า 15-16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือไว้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความคิด และวิจารณญาณให้คนมีความงอกงามทางสติปัญญา วุฒิปัญญา และความสามารถ ได้ดียิ่ง
2. การอ่านส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาชีวิตและจิตวิญญาณของผู้อ่านให้เป็นไปในทางที่ดีงามได้โดยตัวของเราเอง
3. การอ่านเป็นเสมือนสะพานเชื่อมประสานความรู้ความเข้าใจของมวลมนุษยชาติทุกภาษาให้ถึงกันให้ถึงกัน ให้ประจักษ์ในความจริงเดียวกัน และให้สามารถประกอบกิจการต่าง ๆ อันเป็นคุณประโยชน์ร่วมกันเป็นอย่างดี

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525, หน้า 15-17; สุขุม เฉลยทรัพย์, 2529, หน้า 6-9; กรมวิชาการ, 2529, หน้า 9-10) ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นการรับรู้ข่าวสารที่ผู้ส่งสารแสดงออกมา โดยใช้คำ และภาพในรูปแบบของหนังสือ สิ่งพิมพ์ และสิ่งที่เขียน
2. การอ่านเป็นสิ่งที่สำคัญในการศึกษาหาความรู้ ดังที่ สเตรง (Strang) กล่าวว่า การอ่านคือ ถนนแห่งความรู้ การศึกษาทุกอย่างต้องอาศัยการอ่าน สภาพปัจจุบันในชีวิตจริงต้องใช้การอ่าน จึงจะอยู่ในสังคมอย่างมีความทัดเทียมและชื่อว่า The More Reading, The More Learning
3. การอ่านเป็นการเพิ่มประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์บางอย่างไม่อาจมีหรือยังไม่อาจมีได้ในชีวิต
4. การอ่านช่วยให้รู้เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งไกลใกล้ ทั้งอดีตและปัจจุบัน อันมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

5. การอ่านช่วยให้ผู้อ่านเกิดสติปัญญา มีความกว้างขวางเข้าใจตนเองมีทัศนคติที่ถูกต้อง สามารถวินิจฉัยความผิดของเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การอ่านช่วยให้เป็นคนที่สังคมยอมรับ เพราะผู้ที่อ่านมากย่อมจะรู้จักปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้ดี มีความสุขอยู่ในสังคม

7. การอ่านเป็นเครื่องช่วยยกฐานะทางสังคม ช่วยให้บุคคลในสังคมรู้ข้อเท็จจริง รู้วิธีจะยกฐานะทางสังคม การอ่านจะช่วยขจัดความเข้าใจผิดในสังคม พาสังคมไปสู่จุดที่ทุกคนต้องการร่วมกัน

8. การอ่านเป็นเครื่องวัดความเจริญของประเทศชาติ กล่าวคือประเทศที่เจริญจำนวนผู้รู้หนังสือจะมีอัตราสูงมาก

9. การอ่านเป็นการแสวงหาความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียดและความวิตกกังวล

10. การอ่านเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

11. การอ่านเป็นการช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้อ่านและผู้เขียนให้ดีขึ้น

12. การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่ให้ประโยชน์แก่มนุษย์มากทุกด้าน และทุกโอกาสทั้งด้าน การศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิดของเราให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น สมดังคำของ เซอร์ ฟรานซิส เบคอน นักปราชญ์ชาวอังกฤษ ซึ่งกล่าวไว้ว่า “การอ่านทำให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์”

เปรมจิต ศรีสงคราม (2533, หน้า 1-2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมความคิดและภูมิปัญญา ในปัจจุบันบ้านเมืองมีความเจริญและความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีการเสนอข่าวเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหว ความรู้และเรื่องราวต่าง ๆ ไปสู่ผู้อ่านเป็นประจำ จึงจำเป็นที่เราจะต้องอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารเพื่อความก้าวหน้าทันโลกทันเหตุการณ์และมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. การอ่านมีความสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน กล่าวคือ ทุกคนจะต้องเกี่ยวข้องกับ การอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษา จะต้องอ่านหนังสือภาษาไทยด้วยการอ่านออกเสียง และอ่านคำควบกล้ำที่ถูกต้อง

2.2 นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษา จะใช้การอ่านในใจมากที่สุด เมื่อพบเห็นสิ่งใดจะต้องอ่านให้ถูกต้อง เช่น ป้ายโฆษณา ป้ายประกาศ ป้ายชื่อห้างร้าน หน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ เมื่ออ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ตัดสินใจได้ว่า คำอ่านเหล่านั้นถูกต้องมากน้อยเพียงใด

2.3 นักเรียนในระดับชั้นอุดมศึกษา การอ่านในใจจะช่วยได้มาก โดยสามารถอ่าน และพิจารณาว่าข้อความที่อ่านนั้นถูกต้องหรือไม่มีการเขียนตัวสะกด การันต์ คำควบกล้ำได้ถูกต้อง

และ โดยเฉพาะการอ่านประเภทร้อยแก้ว นักศึกษาสามารถอ่านตีความได้ ถ้าเป็นร้อยกรองก็สามารถจดจำความของคำประพันธ์นั้น ๆ ได้

2.4 ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ การอ่านจะช่วยเพิ่มพูนความรู้มากขึ้น สามารถนำความรู้
นั้น ๆ ไปพัฒนางานในอาชีพของตน พัฒนาดตนเองให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

3. เป็นการพักผ่อนและความเพลิดเพลิน ชีวิตมนุษย์ทุกชีวิตต้องการการพักผ่อน
และสนุกสนานร่าเริง ดังนั้นถ้าใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอ่าน นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี
บทความ นิตยสาร ฯลฯ จะช่วยให้เพลิดเพลินและเข้าใจในชีวิตมนุษย์และสังคมดีขึ้น

จากการศึกษาความสำคัญของการอ่านที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญ
เป็นการช่วยส่งเสริมความคิดและภูมิปัญญา เพราะปัจจุบันเป็นโลกของข่าวสารข้อมูล มีหนังสือ
และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีความรู้แนวความคิดและ
เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะต้องติดตามให้ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นการอ่านจึงมีความจำเป็นเพิ่มมากขึ้น
และจะต้องพัฒนาการอ่านได้รวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันคนที่อ่านหนังสือไม่ได้ หรือไม่อ่านจะมี
ความลำบากมากในการดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้

การอ่านมีประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์มากมาย ตั้งแต่เกิดมามนุษย์ต้องพบกับการอ่านไม่ว่า
จะเป็นการอ่านด้วยตนเอง หรือคนอื่นอ่านให้ฟังเพราะอ่านไม่ออก มนุษย์จะต้องอ่านไปจนกระทั่ง
อายุมากขึ้น ไม่สามารถอ่านด้วยตนเองได้จึงต้องให้คนอื่นอ่านให้ฟัง หรือฟังจากสื่ออื่น ๆ การอ่าน
มีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความบันเทิง
3. เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาให้เฉลียวฉลาด มีโลกทัศน์และวิสัยทัศน์กว้างไกล
4. ทำให้จิตใจมีสมาธิแน่น
5. ช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่สงสัย อยากรู้ อยากเห็น ทำให้รู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ
6. การอ่านเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านฉลาก การอ่าน
ป้ายราคาของปืมน้ำมัน ฯลฯ
7. ช่วยพัฒนาจิตใจและความคิดให้เจริญงอกงาม ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจผู้อื่น ได้คตินิยม
ข้อคิด ประชญาในการดำเนินชีวิต ตลอดจนจริยธรรม มโนธรรม คุณธรรม
8. ผู้อ่านเกิดความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์
9. ทำให้เข้าใจโลกและเข้าใจชีวิตมากขึ้น เช่น การเกิด แก่ เจ็บ ตาย
10. ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์
11. ช่วยลับสมองทำให้สมองได้คิด ได้ทำงานอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความคิดฉับไว

12. ทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดีช่วยในการปรับปรุงตัวเอง เช่น ปรับปรุงบุคลิกภาพ การพูดจา การรู้จักระงับอารมณ์ การมีความอดทน และการทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น

13. ช่วยให้เราเป็นนักอ่านที่มีคุณภาพ

14. ช่วยทำให้เกิดนักเขียนที่มีคุณภาพ ยังมีคนเขียนมากก็ยิ่งต้องเขียนให้ดี เนื่องจากเกิดการแข่งขันของนักเขียน เพื่อสนองความต้องการของนักอ่าน

ถึงแม้ว่าการอ่านมีประโยชน์มากมายก็ตาม ถ้าหากผู้อ่านไม่รู้จักอ่านหรือเลือกหนังสือดี ๆ อ่าน นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์แล้วจะทำให้เป็นพิษเป็นภัยกับผู้อื่นได้ โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่ยังบริสุทธิ์

ประทีน มหาจันทร์ (2548, หน้า 29-30) ได้ประมวลประโยชน์ของการอ่าน ดังนี้

1. ทำให้เกิดความพอใจ
2. ช่วยสนองความต้องการได้อย่างกว้างขวาง
3. ช่วยให้เราสามารถติดตามการเล่านิทานได้ตลอด
4. ทำให้ผู้อ่านมีความคิดสร้างสรรค์
5. สอนสนองความต้องการของการอยากรู้อยากเห็น
6. ช่วยให้อ่านเลือกอ่านได้ทุกเวลา และสถานที่
7. ทำให้ลืมความขุ่นงาในบางโอกาส
8. ทำให้สามารถจัดอันดับราย หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสมโดยปราศจากความทุกข์

ทรมาน

9. ทำให้ผู้อ่านไปสู่ดินแดนที่ไม่สามารถไปยื่นได้
10. ช่วยให้เกิดความคิดครั้งแล้วครั้งเล่าตามความต้องการ
11. ช่วยให้เกิดความตื่นตัว
12. ช่วยให้อ่านรู้จักใช้เวลาว่างได้อย่างถูกต้อง
13. ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ และความก้าวหน้าในอาชีพ
14. ช่วยให้เกิดความสนใจใหม่ ๆ
15. ช่วยยกระดับความคิดของผู้อ่าน จากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง
16. ก่อให้เกิดโลกส่วนตัวและโลกที่กลับสำหรับผู้อ่าน
17. ช่วยผดุงและส่งเสริมสุขภาพ
18. ช่วยจัดแนวทางความคิดของผู้อ่านระดับต่าง ๆ ให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม
19. เพิ่มความมีชีวิตชีวาให้แก่บุคคล

20. ช่วยแก้ปัญหาทั้งทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และปัญหาส่วนบุคคล
22. แบ่งปันความรู้ที่ให้แก่ผู้อื่นด้วยการบอกเล่าอีกต่อหนึ่ง
23. ช่วยพัฒนาค่านิยมทางสุนทรียะ
24. ช่วยให้ผู้อ่านสามารถที่จะเผชิญสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ
25. ช่วยบำบัดทางจิตวิทยา
26. ช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพให้แก่บุคคล
27. ช่วยให้เกิดแนวทางการประพฤติ ปฏิบัติที่เหมาะสมกับบุคคล

สมบัติ จำปาเงิน, สำเนียง มณีกาญจน์ (2548, หน้า 30-32) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เป็นคนเรียนเก่ง เพราะเมื่ออ่านเก่งแล้วจะเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ดี
2. ช่วยให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะได้อ่านเอกสารที่ให้ความรู้ในการปรับปรุงงานของตนอยู่เสมอ
3. ช่วยให้ได้รับความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น เพราะการอ่านวรรณคดีย่อมทำให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่าง
4. ช่วยทำให้เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ เพราะผู้ที่อ่านมากจะรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้
5. ช่วยทำให้เป็นคนที่น่าสนใจ เพราะผู้ที่อ่านหนังสือมากจะมีความคิดลึกซึ้งและกว้างขวางสามารถแสดงความรู้ ความคิดเห็นดี ๆ มีประโยชน์ทุกแห่งเวลา

การเป็นนักอ่านหนังสือชั้นดี ได้อ่านหนังสือมากมาย โดยใช้เวลาอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับอาชีพของตนเพียงเล็กน้อยแล้วก็เข้าใจได้ละเอียด โดยตลอด ส่วนเวลาที่เหลือจากนั้นก็ใช้สำหรับอ่านหนังสือที่ชอบ เมื่ออ่านมากขึ้นความคิดก็กว้างขวาง จิตใจก็จะได้เบิกบานทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ง่าย การอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย นักเรียน นิสิต นักศึกษาจะต้องศึกษาจากตำราเป็นส่วนใหญ่ซึ่งต้องใช้การอ่านเป็นประจำ ผู้อ่านหนังสือมากย่อมได้เปรียบผู้ที่อ่านหนังสือน้อย และผู้ที่อ่านเก่งย่อมได้เปรียบผู้ที่อ่านหนังสือไม่เก่ง

จากการศึกษาประโยชน์ของการอ่านที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิต เป็นหัวใจในการเรียนรู้ทั้งในการเรียนรู้ทางวิชาการ และการเรียนรู้เทคโนโลยีข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เมื่ออ่านมากขึ้นก็จะมีความคิดที่กว้างไกล จิตใจก็จะเบิกบานทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ง่าย

ความสามารถและประสิทธิภาพในการอ่าน

คนยา วงศ์ชนชัย (2542, หน้า 14-16) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านสิ่งที่ทุกคนมุ่งหวัง คือ ความสามารถและประสิทธิภาพในการอ่าน แต่ประสิทธิภาพในการอ่านมิใช่จะเกิดขึ้น โดยง่ายหรือ ในเวลารวดเร็ว เนื่องจากการอ่านต้องอาศัยทักษะหลายอย่างประกอบกัน เมื่อเกี่ยวข้องกับทักษะ จึงต้องอาศัยการฝึกฝนฉะนั้นนักอ่านที่ดีจึงต้องหมั่นฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างจริงจังและสม่ำเสมอจนเกิดประสิทธิภาพในการอ่านดังนั้น นักอ่านที่ดีควรฝึกฝนตนเองให้มีทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. อ่านแล้วได้เรื่องราว จับสาระสำคัญต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องจับใจ สามารถแยกแยะได้ว่า ข้อความตอนใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความตอนใดเป็นใจความรอง
2. อ่านแล้วสามารถแปลความ ตีความ ขยายความ สรุปความได้ สามารถวิเคราะห์ความหมาย เข้าถึงอารมณ์ ความประสงค์ เจตนาและทัศนคติของผู้แต่งได้
3. อ่านแล้วใช้วิจารณญาณแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง และความคิดเห็นออกจากกันได้นอกจากนั้นยังสามารถแสดงความคิดเห็น คล้อยตาม ขัดแย้ง หรือเพิ่มเติมประเด็นต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้โดยอาศัยความคิด เหตุผล และหลักวิชา เป็นเครื่องตัดสิน
4. อ่านแล้วได้อรรถรส สามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดต่อศิลปการประพันธ์ สามารถวิเคราะห์หลักวิธีการประพันธ์ วิเคราะห์แนวเขียนในงานแต่ละชิ้น หรืออาจนำงานเขียนชิ้นนั้น ๆ ไปเกี่ยวข้องกับงานเขียนชิ้นอื่น ๆ ของผู้เขียนคนเดียวกันได้
5. อ่านแล้วประเมินค่าสิ่งที่ตนอ่านได้อย่างเที่ยงธรรม อาจนำไปเปรียบเทียบกับหนังสือเล่มอื่น ๆ ได้อย่างน่าสนใจ
6. อ่านแล้วเกิดจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื่องจากถ้อยคำเป็นสื่อของความคิด เมื่อนำถ้อยคำที่เลือกสรรดีมาเรียงในตำแหน่งที่ถูกต้องทางภาษา ทำให้ผู้อ่านได้รับความคิดที่กว้างไกลเกิดจินตนาการหรือจินตภาพซึ่งมิได้สัมผัสด้วยตา แต่เป็นการเห็นด้วยใจและความรู้สึก บางครั้งทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ที่แปลกกลายเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้อ่านในที่สุด

ความสามารถในการอ่านหรือประสิทธิภาพในการอ่าน หมายถึง ผู้อ่านจะต้อง “อ่านเป็น” ไม่ใช่ “อ่านได้” เพียงอย่างเดียว เพราะ “การอ่านได้” แต่เพียงอย่างเดียว นั้น คือ การอ่านหนังสือออกตามตัวสะกดการันต์เท่านั้น แต่อาจจะไม่เข้าใจข้อความที่อ่านได้ หรือถ้าเข้าใจอาจเป็นการเข้าใจผิด เช่น อ่านคำถามหรืออ่านข้อสรุปแล้วเข้าใจผิด “การอ่านเป็น” ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างถูกต้อง อ่านได้รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญได้ มีวิจารณญาณในการอ่าน สามารถวิเคราะห์

วิจารณ์ข้อคิดเห็นที่ดีมีเหตุผล สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันทั้งในการดำรงชีวิตด้วยการสร้างคุณภาพ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนได้

ความสามารถในการอ่านหรือประสิทธิภาพในการอ่าน นั้นประกอบด้วย

1. อ่านได้อย่างถูกต้องตามตัวสะกดการันต์ อ่านออกเสียงถูกต้องตามหลักการอ่านและการแยกคำ
2. อ่านได้รวดเร็ว
3. เข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว ฉับไว ถูกต้อง
4. จับใจความสำคัญได้
5. มีวิจารณ์ญาณในการอ่าน อ่านแล้วสามารถแยกข้อคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงได้จากข้อความที่ผู้เขียน ได้แสดงข้อคิดเห็นไว้ด้วย และสามารถตีความได้อย่างถูกต้อง
6. อ่านแล้วเกิดความคิดสร้างสรรค์ในแนวการเขียนสำนวนและรูปแบบ รวมทั้งศิลปะการประพันธ์
7. อ่านแล้วสามารถสังเคราะห์ได้ เช่น นำความรู้เก่ามาหลอมรวมกับความรู้ใหม่เกิดแนวคิดใหม่ขึ้นมา การอ่านโดยรู้จักเดาคำที่พบว่าจะก่อก่อ ผิมพ์ผัด ผิมพ์ผัดไปสามารถอ่านประเด็นปะติดปะต่อคำหรือข้อความได้
8. อ่านแล้วสามารถแสดงความคิดเห็น ประเมินค่าสิ่งที่ตนอ่านได้อย่างเที่ยงธรรมโดยวิเคราะห์วิจารณ์กลวิธีการเขียนหรือแนวเขียน ฯลฯ ของงานเขียนนั้น ได้อย่างถูกต้องหลักวิชาการ
9. อ่านโดยกวาดสายตาให้กว้าง และอ่านโดยการกวาดสายตาอย่างรวดเร็ว เช่น อ่านข่าว พาดหัวข่าว คั่นคำศัพท์ และสารบัญ เป็นต้น
10. มีสมาธิในการอ่าน
11. อ่านเร็วเพื่อเลือกหยิบความ เช่น อาจอ่านข้ามคำเลือกอ่านหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย
12. อ่านแล้วได้ความรู้จดจำได้ และเข้าใจความหมายอย่างถูกต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน และในชีวิตประจำวันได้ทั้งการพูด เขียน และปฏิบัติ
13. อ่านแล้วสามารถอธิบายได้ และปฏิบัติตามขั้นตอนที่อธิบายไว้อ่านในหนังสือได้
14. อ่านแล้วสามารถตอบคำถามจากหนังสือได้
15. อ่านแล้วสามารถสรุปได้
16. อ่านแล้วรู้จักบันทึกไว้
17. รู้จักใช้ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือเพื่อที่จะได้เลือกอ่านหัวข้อและเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างรวดเร็ว ไม่เสียเวลา สำหรับหนังสือบางเล่มที่น่าสนใจ ไม่เสียเวลา สำหรับหนังสือบางเล่มที่ไม่น่าสนใจ หรือทำให้สามารถอ่านหนังสือได้เป็นจำนวนหลาย ๆ เล่มในระยะเวลาอันสั้น

18. ไม่มีนิสัยในการอ่านซึ่งทำให้อ่านช้า เช่น ลดหน้าเวลาอ่าน ทำปากขมขมบิบเวลาอ่านในใจ ใช้มือแต่น้ำลายทุกครั้งเวลาเปิดหน้าหนังสือ หรือใช้นิ้วมือชี้ไปด้วยเวลาอ่าน และอ่านย้อนกลับไปมา เป็นต้น

19. สามารถอ่านได้ทั้ง 2 ลักษณะ คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ ผู้อ่านที่ “อ่านเป็น” จะสามารถอ่านในใจได้อย่างรวดเร็ว และถ้าอ่านออกเสียงจะสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี และลักษณะคำประพันธ์ทั้งการอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง สามารถอ่านด้วยน้ำเสียงไพเราะ ชัดเจน และเว้นวรรคได้ถูกต้อง

ความสามารถในการอ่าน มีองค์ประกอบเบื้องต้นดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมในการอ่านของผู้อ่าน

1.1 ความพร้อมทางร่างกาย

1.1.1 ความพร้อมของสายตา สายตาจะต้องมองเห็นได้ชัดเจน สายตาไม่สั้นหรือยาว หรือเอียง ตาเจ็บหรือเป็น โรคเกี่ยวกับตา หรือพิการ เช่น ตาบอด ถ้าสายตาสั้นหรือยาว หรือเอียง ต้องไปพบแพทย์ตรวจสายตา ใส่แว่นตาเพื่อจะได้สามารถอ่านหนังสือได้ ถ้าตาบอดก็ต้องอ่านหนังสืออักษรเบรลล์ หรือสามารถมองเห็นแต่ไม่ชัดเจนต้องอ่านหนังสือตัวโต ๆ

1.1.2 ความพร้อมของหู หูไม่พิการสามารถฟังได้ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม ความพิการของหูก็ไม่เป็นอุปสรรคในการอ่านหนังสือมากนัก ในปัจจุบันนี้การส่งข้อความมาให้คนพิการทางหูอ่าน เพื่อเป็นการสื่อสารได้โดยไม่ต้องดูนั้น โดยการใช้วิธีส่งข้อความมาทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกตามตัว หรือวิทยุติดตามตัว เช่น อีซีคอล (Easy Call) และเพจโฟน (Page Phone) เป็นต้น ที่ให้ผู้พิการคาดหรือหนีบไว้ที่เอวมีสัญญาณส่งสะเทือน แล้วจะมีตัวอักษรข้อความที่ส่งมาปรากฏอยู่ที่จอ ทำให้ผู้พิการอ่านแล้วปฏิบัติงานหรือสื่อสาร ได้ตอบตามข้อความที่ส่งมา จึงทำให้คนพิการทางหูสามารถทำงาน หรือดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขเหมือนคนปกติทั่วๆ

1.1.3 ความพร้อมทางด้านสุขภาพ ร่างกายแข็งแรง สุขภาพดีไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ หรือมีโรคประจำตัว ทำให้เจ็บปวดทุกข์ทรมาน ซึ่งจะอ่านหนังสือไม่ได้ ถ้าสุขภาพดีไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ หรือมีที่ไม่สามารถหยิบจับหนังสือได้สะดวก ก็จะเป็นอุปสรรคต่อการอ่านหนังสือได้เช่นกัน

1.2 ความพร้อมของอวัยวะในการออกเสียง เช่น จมูก ปาก ฟัน ลิ้น เพดาน กล่องเสียง ถ้าปากแหงนทำให้ออกเสียงได้ไม่ชัดเจน ฟันหลอกก็เช่นเดียวกัน เสียงตัวอักษรบางตัวจะออกผิดเพี้ยนไป ลิ้นไก่สั้น เพดานโหว่ กล่องเสียงพิการจะทำให้การอ่านออกเสียงไม่ได้ ถ้าจมูกบีบเพราะป่วยเป็นโรคบางชนิด ดังจมูกหักพิการจะทำให้บกพร่องในการออกเสียงได้เช่นเดียวกัน

1.2.1 ความพร้อมทางสมอง ถ้าสมองดี หรือสติปัญญาเฉลียวฉลาดจะทำให้อ่านได้เร็วและมีความจำดี เรียนได้เก่ง แต่ถ้าสมองพิการหรือเป็นโรค ความบกพร่องทางสมองทำให้

บกพร่องในการเรียนรู้ (Learning Disability) หรือบกพร่องในการอ่าน (Reading Disability) ซึ่ง
เป็นมาตั้งแต่กำเนิด เช่น โรคดิสเล็กเซีย (Dyslexia) และ โรคออติสซึม (Autism) จะทำให้การอ่าน
การสะกดคำและการสื่อสารเข้าใจยาก นอกจากนั้นอาจจะมีโรคสมองพิการซึ่งอาจจะเกิดจาก
อุบัติเหตุในภายหลัง เช่น สมองได้รับการกระทบกระเทือนเนื่องจากอุบัติเหตุหรือสมองพิการ
เพราะเกิดเป็นโรคอย่างอื่นทำให้ความจำเสื่อมได้

1.2.2 สมองดีมีความพร้อมที่จะสามารถเรียนรู้ได้เร็ว อ่าน ได้แล้วเข้าใจง่าย
สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือทำข้อสอบได้เร็ว และถูกต้องหลังจากอ่าน
ข้อสอบแล้ว

1.2.3 สมองดีมีความสามารถในการจดจำได้แม่นยำในเรื่องที่อ่านมา แล้วนำไป
เขียน ได้ อธิบายได้ จดจำคำที่เขียนยาก ๆ ได้ถูกต้อง เข้าใจเรื่องยาก ๆ ได้

1.2.4 มีวุฒิภาวะ คือ มีการพัฒนาการทางสมองที่เหมาะสมกับวัยและมีช่วง
ความสนใจสั้นยาวเหมาะสมกับวัยด้วย สามารถอ่านเรื่องเข้าใจคำศัพท์ที่เรียนในระดับชั้นของตนได้ดี

1.2.5 มีสามารถในการสังเกต ช่างจดจำ รู้จักพิจารณา วิเคราะห์ สังเคราะห์
หาเหตุผลมาแสดง มีความละเอียดถี่ถ้วน รู้จักให้ความคิดไปด้วยขณะที่อ่าน

1.2.6 รักการอ่านสนใจอ่านในทุก ๆ เรื่อง ใฝ่ใจในการค้นคว้าหาความรู้เสมอ

1.2.7 มีความเฉลียวฉลาด ทำให้สามารถอ่านได้เก่งกว่าผู้อื่นที่อยู่ในวัยเดียวกัน
จึงทำให้เป็นคนที่เรียนเก่งกว่าคนอื่น ๆ

1.3 ความพร้อมทางสังคม

1.3.1 มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับผู้อื่นได้ สามารถทำงานกลุ่มได้ดี ให้ความร่วมมือ
ในการทำกิจกรรม ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว รู้จักเสียสละ และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายให้ไป
เตรียม หรืออ่าน

1.3.2 สามารถออกมาเป็นตัวแทนกลุ่ม แสดงความคิดเห็น หรือแสดงผลงานกลุ่ม
ได้ ขณะที่ทำงานในกลุ่มก็สามารถแสดงความคิดเห็น ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน
ในการปรับปรุงผลงานที่ได้จัดทำร่วมกับอย่างมีเหตุผล และถูกต้อง

1.3.3 ปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกาของกลุ่มได้เป็นอย่างดี มีระเบียบ วินัย รักษา
สิทธิของตนเองและไม่ล่วงล้ำสิทธิของคนอื่น เช่น ถ้าได้รับหัวข้อเรื่องใดที่ให้ไปอ่านหรือศึกษาแล้ว
จะไม่ก้าวก้างานหรือหัวข้อเรื่องของคนอื่น ๆ และรับผิดชอบเรื่องของตนเป็นอย่างดี

1.4 ความพร้อมทางอารมณ์

1.4.1 รู้จักควบคุมอารมณ์ หรือสามารถระงับอารมณ์ของตนเองได้ไม่โมโห
ฉุนเฉียว หรือโกรธง่าย ไม่ตื่นเต้นหรือตกใจจนเกินควร สามารถทำงานด้วยตนเองได้โดยจะต้อง

รู้จักช่วยตนเองด้วยการค้นคว้าอ่านในสิ่งที่ไม่เข้าใจ จะไม่ชักถามอยู่ตลอดเวลาซึ่งทำให้คนอื่น ๆ หรือผู้ร่วมงานรำคาญได้

1.4.2 มีอารมณ์และจิตใจที่มั่นคงในการอ่าน ไม่หวั่นไหว วอกแวก ซึ่งทำให้ไม่มีสมาธิในการอ่าน เวลาอ่านจะต้องมีสมาธิจึงอ่านแล้วเข้าใจ เมื่อตั้งใจจะอ่านให้ได้ มีจิตใจแน่วแน่มั่นคง ไม่เป็นคนผลัดวันประกันพรุ่ง และตามใจตนเองตลอดเวลา

1.4.3 มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่วิตกกังวล ต้องรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รู้จักที่จะตั้งสติให้ดี คิดก่อนทำ ไตร่ตรองให้รอบครอบถึงผลที่ได้ก่อน ถ้าวิตกกังวลอยู่ตลอดเวลาจะทำให้ อ่านหนังสือไม่รู้เรื่อง จะต้องเป็นคนที่ไม่หนีปัญหา ต้องกล้าเผชิญปัญหาแล้วใช้สติปัญญาในการแก้ไข ดังนั้น อย่าเป็นคนชอบหลอกตัวเองด้วยการหนีปัญหา จะทำให้เป็นคนไม่มั่นใจตนเอง

1.4.4 เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีอารมณ์แจ่มใสสดชื่นอยู่ตลอดเวลา ไม่เคร่งเครียด รู้จักให้อภัย และรู้จักขอบคุณหรือสำนึกบุญคุณผู้ให้ความช่วยเหลือจะทำให้เป็นคนจิตใจดีสีลมองแจ่มใส

1.5 ความพร้อมทางภาษา

1.5.1 มีความสามารถในการใช้ภาษาอ่าน พูด ได้ชัดเจน อ่านออกเสียงและเว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง

1.5.2 มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ต่าง ๆ มากในเรื่องที่อ่าน ทำให้สามารถอ่านได้เร็วและเข้าใจดี โดยเฉพาะการอ่านภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ถ้ารู้คำศัพท์มากจะได้เปรียบในการอ่านตำราต่าง ๆ นอกเหนือไปจากการอ่านตำราภาษาไทย

1.5.3 สามารถกล่าวแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ตอบปัญหาหรือตอบคำถามได้ เพราะอ่านมากหรือเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี

1.5.4 สามารถกล่าวอธิบาย แนะนำ หรือชี้แจงแสดงเหตุผลได้อย่างถูกต้อง โดยไม่ตะอะเงิน หรือประหม่า

1.5.5 สามารถท่องจำบทกลอนหรือบทประพันธ์ที่ไพเราะ จำบทเพลงได้ จำถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ ที่เป็นข้อคิดที่ดีได้และนำมาใช้ได้เหมาะสมถูกต้อง

1.6 ความพร้อมทางบ้านหรือครอบครัว

1.6.1 มีความอบอุ่นในครอบครัว ญาติพี่น้อง

1.6.2 ครอบครัวไม่แตกแยก ไม่มีปมด้อย

1.6.3 พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีการศึกษาที่ดี มีความรู้ที่จะสามารถสอนได้ อธิบายได้ เห็นความสำคัญของการอ่าน เมื่อมีปัญหาในการอ่านก็สามารถสอนหรือแนะนำบุตรหลานได้

1.7 ความพร้อมทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของการส่งเสริมความสามารถในการอ่าน ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวคือ

1.7.1 ครอบครัวที่มีฐานะดีลงไปถึงฐานะปานกลาง ย่อมมีกำลังทรัพย์ในการจัดหาหนังสือ เพื่อส่งเสริมให้บุตรหลานรักการอ่านได้ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ พ่อแม่จะต้องเป็นผู้มีการศึกษา และเห็นความสำคัญของการอ่าน

1.7.2 ครอบครัวที่มีฐานะยากจนย่อมเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการอ่าน เนื่องจากขาดกำลังทรัพย์ และต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง จึงไม่มีเวลาจะใส่ใจกับการส่งเสริมการอ่านของลูกที่บ้าน

1.8 ความพร้อมทางสภาพแวดล้อม ทั้งที่บ้านและโรงเรียน

1.8.1 สถานที่อ่านเหมาะสมน่าอ่าน ไม่คับแคบ ไม่แออัด ไม่หนวกหู สถานที่อาจจะเป็นที่บ้าน หรือที่ห้องสมุด

1.8.2 อากาศถ่ายเท ไม่ร้อนอบอ้าว

1.8.3 แสงสว่างเพียงพอ

1.9 ความพร้อมในด้านเวลา

1.9.1 มีช่วงระยะเวลาเพียงพอในการอ่าน เช่น ในการเขียนรายงานการค้นคว้า จะต้องเตรียมอ่านไว้แต่เนิ่น ๆ

1.9.2 มีการบริหารเวลาที่ดี แบ่งเวลาให้เหมาะสมทั้งในการประกอบอาชีพและการอ่าน

2. ประสบการณ์

2.1 มีประสบการณ์การอ่านมามาก เป็นนักอ่านจะสะสมความรู้ต่าง ๆ ที่อ่านไว้ เมื่ออ่านเรื่องยาก ๆ จึงสามารถเข้าใจได้ง่ายทำให้อ่านได้เร็ว

2.2 มีประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวต่าง ๆ ทำธุรกิจต่าง ๆ ประสบการณ์ในตอนเป็นเด็ก ประสบการณ์ในการทำงาน เมื่ออ่านเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว จะทำให้เข้าใจยิ่งขึ้น

2.3 ประสบการณ์จากการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น เคยฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ วีดิทัศน์ ใช้คอมพิวเตอร์ ซีดีรอม ฯลฯ มาก่อนจะทำให้มีความสามารถในการอ่านเพิ่มความเข้าใจได้ดีขึ้น

2.4 ประสบการณ์จากการไปฟังการอภิปราย โต้เวที ละคร เล่นกีฬา ปาฐกถา ฟังคำบรรยาย ตลอดจนการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะมีส่วนช่วยในการอ่านให้เข้าใจได้มากขึ้น เช่นเดียวกัน

2.5 ประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น จากการเลี้ยงสัตว์ ทำงานบ้าน ฯลฯ จะช่วยการอ่านได้มาก ทำให้เข้าใจคำอธิบายขั้นตอนต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

2.6 ประสบการณ์จากการเรียนรู้ในระดับชั้นต่าง ๆ ยิ่งเรียนสูงยิ่งทำให้มีประสบการณ์มากทำให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่ยากได้เป็นอย่างดี

3. ความสนใจหรือความสามารถพิเศษ

3.1 ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ ทำให้อยากอ่านอยากค้นคว้าหาความรู้เมื่ออ่านแล้วทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และสามารถประดิษฐ์ หรือมีความรู้มากขึ้น การเรียนเก่งมากขึ้น เช่น ชอบวิทยาศาสตร์ จะสามารถอ่านวิทยาศาสตร์ได้ดีจนต้องเป็นนักประดิษฐ์ ชอบวิชาวรรณคดีจะสามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่ว เข้าใจและเกิดความซาบซึ้ง เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ สนใจเรื่องศาสนาอ่านศาสนามากเข้าใจได้ดี สนใจกฎหมายเข้าใจเรื่องกฎหมายได้ดีตีความได้ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในการอ่านสัญญาต่าง ๆ หรือทำนิติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ เช่น ไม่ลงชื่อในกระดาษเปล่าในการทำนิติกรรมใด ๆ หรือก่อนที่จะลงนามในการทำสัญญานิติกรรมใดต้องอ่านให้รอบคอบก่อน

3.2 ความสามารถ หรือ ความถนัดเป็นพิเศษตัวอย่าง เช่น เป็นนักกีฬาจะสนใจอ่านเรื่องกีฬาประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่น ฟุตบอล ได้อ่านและศึกษาเทคนิคต่าง ๆ จะทำให้สามารถฝึกฝนเป็นนักฟุตบอลที่เก่งได้ มีความสามารถเกี่ยวกับดนตรีจะอ่านเรื่องดนตรีได้เข้าใจดี จนเกิดความซาบซึ้งเรียนดนตรีด้วยตนเองได้จากการอ่านโน้ตดนตรีได้ถูกต้อง เป็นต้น

4. พื้นฐานความรู้

4.1 ความรู้ที่เกิดจากการเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ถ้ามีความรู้สูงจะทำให้มีความสามารถที่จะอ่านเข้าใจ ความหมายที่เป็นนามธรรมได้ดี สามารถเข้าใจปรัชญาของเนื้อเรื่องได้ดี จะสามารถอ่านได้เร็ว เพราะการเรียนรู้คำศัพท์มากมายเข้าใจศัพท์เฉพาะ ๆ และศัพท์ยาก ๆ ได้

4.2 พื้นฐานความรู้จากการอ่านหรือศึกษาดูด้วยตนเองเป็นประจำ ความรู้ในห้องเรียน ซึ่งเกิดจากผู้ที่ไม่เข้าใจหาความรู้ด้วยตนเอง ถึงแม้จะเรียนไม่สูงแต่ก็มีความสามารถในการอ่าน

4.3 พื้นฐานความรู้จากการเรียนในสาขาวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นการเรียนในชั้นสูงดังนั้นในการอ่านในสาขาเฉพาะวิชาเหล่านั้นจะช่วยให้อ่านได้รวดเร็ว และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี เช่น เรียนทางด้านการศึกษา เรียนด้านจิตวิทยา เรียนด้านภาษาศาสตร์ และเรียนการศึกษา เป็นต้น

5. แรงจูงใจ ทำให้เกิดความกระตือรือร้นอยากอ่าน

5.1 พ่อแม่ผู้ปกครอง รักการอ่านและส่งเสริมให้รักการอ่าน สอนให้อ่าน ฝึกให้อ่าน เล่านิทานให้ฟังตั้งแต่เล็ก ๆ ก่อนเข้าโรงเรียน ที่บ้านมีบรรยากาศที่น่าอ่าน มีชั้นหนังสือส่วนตัว

พ่อแม่บอกรับวารสารส่วนตัวให้ด้วยจะทำให้เด็กอยากอ่าน พ่อแม่ปลูกฝังค่านิยมในการอ่านให้กับลูกโดยการให้หนังสือเป็นของขวัญในโอกาสต่าง ๆ แทนของเล่น ของขวัญราคาแพง และดอกไม้

5.2 สถานศึกษามีห้องสมุดที่ดีมีของเล่นที่น่าสนใจ มีหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กเป็นจำนวนมาก สะอาด สวยงาม มีระเบียบเรียบร้อยนำเข้าไปอ่าน นอกจากหนังสือแล้วอาจมีสื่ออื่น ๆ ที่ดึงดูดความสนใจให้อยากเข้าไปอ่านในห้องสมุด

5.3 ครูมีวิธีสอนให้อยากอ่าน ทำให้อ่านหนังสือได้เก่ง มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน บทเรียนไม่ยากจนเกินไปจนทำให้ไม่อยากอ่าน

5.4 บรรณารักษ์มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการแสดง มีการแข่งขัน ประกวด การอ่าน เล่านิทาน เล่นเกม จัดนิทรรศการ ฯลฯ

5.5 คบเพื่อนที่ดีเพื่อนที่เป็นนักอ่าน เพื่อนเรียนเก่ง เพื่อนที่ชอบช่วยเหลือมีน้ำใจ เพื่อนไม่เกรงและไม่ชอบเที่ยวเตร่ เพื่อนอาจเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้อ่านแบบดั่งนั้นการเลือกคบเพื่อนที่ดีจะมีส่วนทำให้เกิดความสามารถในการอ่านได้

5.6 แรงจูงใจจากการได้เห็นตัวอย่าง ผู้ประสบความสำเร็จจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น ในวิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ หรือจากเนื้อเรื่องในหนังสือมีส่วนทำให้มุ่งมั่นพยายามที่จะอ่านเพื่อจะได้เป็นคนเก่ง ดังนั้นสื่อมวลชนควรเสนอข่าวที่ดีให้กับเยาวชน

6. หนังสือที่อ่าน

6.1 รูปเล่มหนาเกินไป ใหญ่เกินไป ไม่สะดวกในการหยิบจับ จึงควรแบ่งเป็น 2 เล่มจะดีกว่า นำอ่านกว่า

6.2 รูปเล่มเล็กเกินไปอ่านไม่สะดวก

6.3 ขนาดตัวพิมพ์ ถ้าเป็นหนังสือเด็กตัวพิมพ์เล็กเกินไป เด็กจะอ่านไม่ได้ และสำหรับผู้สูงอายุ ถ้าตัวหนังสือเล็กเกินไปก็อ่านไม่ได้เช่นเดียวกัน เพราะมองไม่ชัดเจนเนื่องจากสายตาเสื่อมคุณภาพ

6.4 เนื้อหาหรือข้อเขียนในหนังสือ เขียนวกวน ใช้สำนวนภาษายากเกินไปใช้ศัพท์สูงเกินไปยากที่ผู้อ่านจะเข้าใจได้ง่าย

การสร้างความสามารถในการอ่าน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542, หน้า 45-46)

การสร้างความสามารถในการอ่าน เป็นการพัฒนาและปรับปรุงทักษะการอ่าน ตลอดจนการพัฒนานิสัยที่ดีในการอ่านเพื่อให้ผู้อ่านมีวิธีอ่านหรือมีเทคนิคการอ่านที่ดี สามารถอ่านเข้าใจเรื่องได้ถูกต้องและรวดเร็ว การสร้างความสามารถในการอ่านนั้นมีความจำเป็นที่ผู้อ่านจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้อง ตามขั้นตอนต่าง ๆ การฝึกเพื่อสร้างความสามารถในการอ่านนั้น ผู้อ่านควร

ได้รับการฝึกฝนจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอ่าน นอกจากนั้นผู้อ่านสามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนต่าง ๆ สามารถตรวจสอบและวัดผลเองได้

ทักษะการอ่านที่สามารถฝึกฝนได้

1. อ่านออก เกิดจากการเรียนรู้และได้รับการฝึกฝนตั้งแต่เด็กๆ สามารถอ่านออกจากการเรียนรู้หลักเบื้องต้นของการอ่านตั้งแต่เด็ก ๆ

2. อ่านคล่อง หมายถึง การอ่านที่ออกเสียงชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี ตลอดจนการเว้นวรรคที่ถูกต้อง แต่ถ้าเป็นการอ่านในใจซึ่งเป็นการอ่านในระดับสูงขึ้น ต้องมีความสามารถอ่านคล่องและอ่านเร็ว

3. อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องจับใจความสำคัญ สามารถสรุปได้ ได้รับความรู้จากสิ่งที่อ่าน สามารถตอบคำถามได้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

4. อ่านแล้วสามารถวิเคราะห์ได้ สามารถแยกชนิดข้อความได้

5. อ่านแล้วสามารถตีความได้ หรืออธิบายได้

การฝึกฝน มีความสำคัญต่อการอ่านมาก การฝึกฝนช่วยให้การอ่าน ได้ผลสมบูรณ์ขึ้น แต่ควรคำนึงถึงว่าความสามารถในการอ่านจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมในการฝึกฝนแต่ละครั้ง ผู้อ่านจะต้องมี โอกาสได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การอ่านไปบ้าง จึงจะเกิดการอ่านที่ดีขึ้น หากการฝึกฝนเป็น ไปโดย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้นการฝึกฝนนั้นก็ไม่ช่วยให้เกิดการอ่านที่ดี (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2524, หน้า 41) การฝึกฝนจะต้องมีเทคนิคที่เหมาะสม ถูกต้อง ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการอ่าน เช่น การอ่านเพื่อความสนุกสนาน เพติดเพดิน แก้เหงาคลายเครียดเพื่อตนเอง ตลอดจนการอ่านให้ผู้อื่นฟัง และอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ซึ่งอาจจะอ่านเพื่อการศึกษาเล่าเรียนในขณะที่เป็นนักเรียน นักศึกษา หรืออ่านเพื่ออยากรู้อยากเห็น อ่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนั้นการฝึกฝนให้สามารถเลือกอ่านหนังสือ และสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างมีรสนิยม เพราะหนังสือและสื่อต่าง ๆ ที่ปรากฏในท้องตลาดมีอยู่มากมายทั้งดีและไม่ดี พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูบรรณารักษ์ เป็นผู้มีความสำคัญที่จะต้องร่วมมือกันในการฝึกฝนและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ขจัดปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่าน สร้างสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการอ่านทั้งในบ้าน ที่โรงเรียน และห้องสมุด

จากการศึกษาความสามารถและประสิทธิภาพในการอ่านที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าการสร้างความสามารถและประสิทธิภาพในการอ่านจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้องตามขั้นตอนต่าง ๆ การฝึกเพื่อสร้างความสามารถในการอ่านนั้น ผู้อ่านควรได้รับการฝึกฝนจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการอ่าน นอกจากนั้นผู้อ่านสามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งสามารถตรวจสอบและวัดผลเองได้ด้วย

ปัญหาและการแก้ปัญหาในการอ่าน

ฉวีวรรณ อุทาภิรัตน์ (2545, หน้า 22-24) ปัญหาของนักอ่าน ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ไม่ชอบอ่าน ชอบดูโทรทัศน์ เล่นคอมพิวเตอร์และดูวีดีทัศน์มากกว่า
2. ไม่มีเวลา เพราะทำงานมาก หรือการบ้านมาก
3. ไม่มีเงินซื้อสื่อการอ่าน
4. ไม่มีคนช่วยสอนอ่านเวลาอ่านไม่ออก หรือมีปัญหาในการอ่าน
5. อ่านไม่ออก (ไม่เคยเรียนหนังสือ หรือนานแล้วไม่ได้อ่านอีกทำให้ลืม) อ่านแล้ว

ไม่เข้าใจ

6. สุขภาพไม่ดี เช่น สายตาสั้น ยาว เอียง หูตึง หูหนวก หรือมีโรคประจำตัว
7. พิกัด เช่น ตาบอด หรือพิการอย่างอื่นทำให้หยิบจับหนังสือไม่สะดวก
8. ไม่มีสมาธิในการอ่าน
9. มีปัญหา ทั้งปัญหาครอบครัวและปัญหาที่โรงเรียน
10. ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน จึงไม่อ่าน
11. ไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมที่จะอ่าน เช่น ร้อนอบอ้าว แสงสว่างไม่พอ
12. ตัวหนังสือเล็กเกินไป อ่านยาก ไม่เหมาะกับผู้อ่าน เช่น เด็กและคนชรา
13. ไม่มีหนังสืออ่าน เช่น อยู่ชนบท หนังสือไม่ค่อยมี
14. พ่อแม่ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน จึงไม่ส่งเสริมการอ่าน
15. มีโรคเกี่ยวกับสมองทำให้อ่านหนังสือไม่ได้ หรืออ่านช้า เช่น โรคดิสเล็กเซีย

(Dyslexia) และ โรคออติสซึม (Autism) เป็นต้น

16. มีนิสัยที่ไม่ดีในการอ่านทำให้อ่านช้า เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการอ่าน เช่น อ่านทีละคำ ชอบอ่านออกเสียง ฯลฯ

17. ไม่มีเทคนิคหรือวิธีการในการอ่านหนังสือบางประเภท เช่น หนังสืออ้างอิง ได้แก่นหนังสือพจนานุกรม

18. วิธีการสอนของครูทำให้อ่านช้า น่าเบื่อ เป็นการบังคับให้อ่าน ทำให้เด็กต่อต้าน

19. โรงเรียนไม่มีห้องสมุด ในชุมชนไม่มีห้องสมุดประชาชนหรือหอสมุดแห่งชาติ นอกจากนั้นห้องสมุดไม่มีกิจกรรมดึงดูดความสนใจให้อ่าน ฯลฯ

ปัญหาดังกล่าวจึงสอดคล้อง ฤกษ์อมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2537, หน้า 11-14) กล่าวถึงปัญหาของนักอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. ไม่อ่าน
2. อ่านไม่ออก
3. ไม่มีหนังสืออ่าน
4. ไม่มีเวลาอ่าน
5. ไม่มีที่อ่าน
6. อ่านช้า
7. อ่านไม่เข้าใจ
8. อ่านแล้วไม่เกิดประโยชน์

ผู้ที่มีบทบาทในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการอ่าน

การแก้ปัญหาและอุปสรรคในการอ่านนั้น ผู้ที่มีบทบาทและอุปสรรค ได้แก่

1. ตัวผู้อ่านเอง ต้องหมั่นฝึกฝน ศึกษากระบวนการอ่านต่าง ๆ ขยันอ่านหนังสือทุกวัน ทำแบบฝึกหัด ท่องจำในสิ่งที่ควรท่องจำ ตั้งใจอ่าน สร้างสมาธิ ไม่ผลัดตัวเองตลอดเวลา รักษาสุขภาพ ไปพบแพทย์ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน รู้จักจัดตารางในการอ่าน การทำงาน การพักผ่อน เป็นนักสะสมหนังสือที่ดี ขยันเข้าห้องสมุดเมื่อเรียนแต่ละวิชา ต้องพยายามอ่านเพิ่มเติมแต่ละชั่วโมงที่เรียน มีวัตถุประสงค์ในการอ่าน รู้จักวิธีอ่าน และบันทึกหรือจดไว้อย่างมีระบบ เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ได้

2. พ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องเอาใจใส่ดูแลลูก ให้ความรักความอบอุ่น ฝึกความพร้อมให้กับลูก ร้องเพลงให้ลูกฟัง มีของเล่นที่เหมาะสมให้กับลูก ช่วยสอนหนังสือ ทำการบ้าน สอนอ่าน เล่นเกมต่าง ๆ กับลูก อ่านหนังสือให้ลูกฟัง และให้ลูกอ่านให้ฟังเมื่อลูกอ่านออกแล้ว เล่านิทาน เล่าเรื่อง หนังสือ สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ เมื่อลูกโตอ่านหนังสือได้แล้ว ชื้อหนังสือให้ลูก ให้ลูกมีสิทธิเลือกหนังสือเอง แต่พ่อต้องคอยดูแล พ่อแม่ควรกำหนดเวลาในการดูโทรทัศน์ ทีวีทัศน์ เล่นคอมพิวเตอร์ เวลาลูกนั่งดูพ่อแม่ต้องนั่งดูด้วย ต้องอธิบายชี้แนะ ไม่ควรปล่อยให้ลูกดูโทรทัศน์ตามลำพัง พ่อแม่ช่วยฝึกความเร็วในการอ่านให้ลูก เช่น ให้ลูกทำแบบฝึกหัด โดยให้พ่อแม่ตั้งนาฬิกาจับเวลาไว้ด้วยการสอนของพ่อแม่ไม่เป็นการบังคับลูกให้อ่านเป็นอันขาด แต่จะใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เป็นตัวกระตุ้นให้อยากอ่าน

การแก่นิสัยเสียในการอ่านของลูก เช่น พ่อแม่ต้องค่อย ๆ แก้ไขอย่างถูกวิธี ไม่ควรลงโทษเด็ก ดู หรือส่งเสียงดัง เพราะจะทำให้เด็กเบื่อและกลัวไม่ยอมอ่าน หรืออาจต่อต้านแกล้งทำผิด ๆ จนเป็นนิสัย การแก้ไขควรแก้ไขไปเรื่อย ๆ ทุกวัน เด็กบางคนเป็นโรคที่เป็นอุปสรรคในการอ่าน ฟัง เขียน เป็นโรคบกพร่องทางสมองแต่ไม่เกี่ยวกับเซาว์ปัญญา เช่น โรคดิสเล็กเซีย และโรคออทิสซึม ซึ่งทั้งสองโรคนี้อาชีพพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องสังเกตและพาไปพบแพทย์เพื่อจะช่วยเหลือ

อ่าน เขียน พูด จะต้องเข้าโรงเรียนพิเศษเฉพาะซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูช่วยฝึกฝนอย่างถูกวิธี

3. โรงเรียน ครู และบรรณารักษ์

3.1 โรงเรียนมีห้องสมุดที่น่าสนใจ มีหนังสือจำนวนมากตรงกับความรู้ ความสนใจ และความต้องการของเด็ก มีของเล่นที่สร้างสรรค์ มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือฝึกอ่าน มีห้องฝึกอ่าน และมีห้องทำกิจกรรม

3.2 ครู มีวิธีสอนที่ช่วยให้เด็กรักการอ่าน พัฒนาการอ่าน ครูช่วยฝึกการอ่านให้กับเด็ก ฝึกการอ่านเร็ว จับใจความสำคัญ ตอบคำถาม สอนการอ่านออกเสียงต่าง ๆ เช่น ฝึกการอ่านเสียง ทำนองเสนาะ ให้เด็กทำแบบฝึกหัด และทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ มีวิธีการสอนอ่านที่สนุกสนาน จัดห้องเรียนน่าอ่าน มีมุมหนังสือในห้องเรียน มีนิทรรศการหลังห้องเรียน ฯลฯ

3.3 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน จัดห้องสมุดให้สวยงาม ดึงดูดความสนใจอยากเข้าไปอ่าน มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ที่น่าสนใจ บรรณารักษ์มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยแก้ปัญหาการอ่าน ฝึกฝนเพื่อพัฒนาการอ่าน ถ้าพบเด็กมีปัญหาในการอ่านต้องแก้ปัญหาให้ได้ โดยการฝึกฝนให้มากขึ้น ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย โรคบกพร่องทางสมอง โรคอื่น ๆ และโรคเกี่ยวกับสายตาต้องติดต่อผู้ปกครองเพื่อให้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษา

4. รัฐบาล ควรส่งเสริมหอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดประชาชน จัดหางบประมาณให้เพียงพอ ขยายเวลาในการเปิดห้องสมุดให้มากขึ้น จัดตั้งห้องสมุดประชาชนให้ทันสมัยทุกชุมชน แม้แต่ในถิ่นทุรกันดารและชุมชนแออัด จัดหางบประมาณซื้อหนังสือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ลดภาษีราคากระดาษ สื่อการอ่านต่าง ๆ ทำให้ราคาหนังสือถูกลงส่งเสริมการอ่านเขียนสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ ใ้รางวัลการประกวดหนังสือเด็กและผู้ใหญ่เป็นประจำ มีโครงการรณรงค์เพื่อรักการอ่าน

5. สมาคมและองค์กรเอกชน สมาคมและองค์กรเอกชน สำนักพิมพ์ บริษัทห้างร้าน และมูลนิธิต่าง ๆ ร่วมมือกับการแก้ปัญหาการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการอ่าน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้ตั้งสมาพันธ์หนังสือและการอ่านขึ้นมา

สมาคมนักอ่านฯ ขานรับนโยบายรัฐตั้งสมาพันธ์พัฒนาหนังสือ-อ่าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การตั้งสมาพันธ์พัฒนาหนังสือและการอ่าน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นการสนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะให้ประชาชนคนไทย ผู้ใหญ่ และเยาวชนได้ศึกษา และมีหนังสือดีอ่าน โดยทั่วกันทั้งในเมืองและชนบท สมาคมหลายสมาคมจึงได้ผนึกกำลังก่อตั้งสมาพันธ์องค์กรเพื่อพัฒนาหนังสือและ

การอ่านขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ทำร่วมกัน คือ เสนอความคิดเห็นและขอร้องให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของการพัฒนาหนังสือและการอ่าน ให้รัฐบาลสนับสนุนแรงค์ให้ปี พ.ศ. 2538-2539 เป็นปีแห่งการอ่านหนังสือ เนื่องในวโรกาสกาญจนาภิเษกสมโภช และหาทางยกระดับองค์กรในวงการหนังสือและการอ่านให้เทียบเท่าต่างประเทศ โดยร่วมมือจัดกิจกรรมและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในวงการหนังสือ

จากการศึกษาปัญหาและการแก้ปัญหาในการอ่านที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การอ่านโดยทั่วไปมีปัญหาเกิดมาจากสาเหตุต่าง ๆ หลายประการ เช่น ไม่ชอบอ่าน ไม่มีเวลา ไม่มีเงินซื้อหนังสือ ห้องสมุดไม่มีหนังสือน่าสนใจให้อ่าน วิธีการสอนของครูทำให้ไม่ยอมอ่าน โรงเรียนไม่มีห้องสมุดหรือมีแต่ไม่ดี อ่านแล้วไม่เกิดประโยชน์ เป็นต้น ฉะนั้นการแก้ปัญหาในการอ่านนี้ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กและเยาวชน โดยควรเริ่มที่บ้าน โรงเรียน หรือชุมชนที่อยู่อาศัยเมื่อมีโอกาส ต้องฝึกอย่างมีระบบ เพราะการอ่านเป็นทักษะที่สามารถฝึกได้ ยิ่งฝึกมากยิ่งทำให้มีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นตามระดับการอ่าน ส่วนปัญหาของการอ่านมีอยู่มาก ซึ่งตัวผู้อ่านต้องแก้ไขด้วยตัวเอง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียน ครู บรรณารักษ์ รัฐบาลและเอกชน ต้องช่วยส่งเสริมและแก้ปัญหาให้กับผู้อ่านอย่างเต็มที่

กระบวนการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. อ่านคร่าว ๆ โดยตรวจดูชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สารบัญ บรรณานุกรม และเนื้อเรื่องบางตอนหรือบางบทว่าเป็นเรื่องที่ต้องการอ่านหรือไม่ เนื้อเรื่องมีขอบเขตกว้างขวางหรือแคบเพียงใด หลังจากอ่านบทสรุปแล้วอาจจะเข้าใจ ไม่ต้องอ่านเนื้อเรื่อง
2. อ่านดูแนวความคิดของผู้เขียน
3. อ่านเฉพาะตอนที่สำคัญที่ต้องการตรวจสอบหรือค้นคว้า เพื่อตรวจดูความถูกต้อง ความละเอียด ความชัดเจนของข้อมูลและส่วนประกอบ เช่น ภาพ ตาราง แผนที่ ฯลฯ
4. อ่านให้ละเอียดทั้งเล่มเมื่อสนใจอ่านหรือค้นคว้า โดยจับใจความสำคัญการตั้งคำถาม ใคร ทำอะไร (Who) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How)
5. อ่านโดยใช้วิจารณญาณ
6. บันทึกใส่กระดาน สมุดบันทึก บัตรบันทึก สำหรับใช้ในการค้นคว้า
7. อ่านเชิงวิเคราะห์เนื้อหา และอ่านหนังสือหลายเล่มในเรื่องเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือหลายเล่ม เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

8. อ่านเชิงสังเคราะห์นำความรู้เดิมมารวมกับความรู้ใหม่ที่ได้จากการอ่านหนังสือ สามารถสร้างงานใหม่ขึ้นมาได้

9. อ่านแล้วทำแบบฝึกหัดท้ายบท หรือท้ายเล่ม ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545, หน้า 20-22) พยอม ธรรมบุตร (2536, หน้า 43-47) กล่าวว่า มีกระบวนการอ่าน 5 กระบวนการ สรุปได้ คือ

1. การประมวลความระดับจุลภาค (Micro Process) ผู้อ่านไม่ควรอ่านทีละคำ ควรอ่านแบบกวาดสายตาไปอย่างรวดเร็วทีละกลุ่มคำ ผู้อ่านไม่ต้องอ่านทุกคำ ควรอ่านเฉพาะคำที่สำคัญ (Key Words) เป็นการฝึกการกวาดสายตาให้มากขึ้น ๆ และเข้าใจบทอ่าน ได้ด้วยอย่างรวดเร็ว

2. การประมวลความโดยบูรณาการ (Integrative Process) ผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจโครงสร้างของประโยคและคำเชื่อม เข้าใจสรรพนามอ้างอิง เข้าใจประโยคที่มีส่วนละไว้ และสามารถอนุมานส่วนสำคัญที่ขาดหายไปได้

3. การประมวลความระดับมหภาค (Macro Process) ผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจโครงสร้างของรูปแบบการเขียน และเนื้อหา ตลอดจนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จะทำให้เข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น ผู้อ่านต้องฝึกทักษะการสรุปย่อ ฝึกการลำดับความสำคัญของห้องสมุด รู้จักสรุปประเด็นหลัก

4. การประมวลความโดยความคิดลึกซึ้ง (Elaborative Process) ผู้อ่านรู้จักฝึกการใช้ความคิดลึกซึ้ง การเดาความหมายโดยอาศัยบริบท การคาดการณ์ เดาหรือทายเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าบทอ่านนั้นกล่าวถึงอะไร หรือมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เก่าที่เคยมีอยู่ ทำให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งขึ้น

5. การประมวลความด้านอภิปรินาน (Metacognitive Process) ผู้อ่านจำตรวจสอบความเข้าใจของตนเองอยู่ตลอดเวลา และใช้กลยุทธ์ในการประมวลความทั้ง 5 ระดับ กลับไปกลับมา ผู้ที่อ่านเก่งสามารถปรับพฤติกรรมการอ่านเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษากระบวนการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า กระบวนการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้อ่านไม่ควรอ่านทีละคำ ควรอ่านแบบกวาดสายตาไปอย่างรวดเร็วทีละกลุ่มคำ ผู้อ่านไม่ต้องอ่านทุกคำ ควรอ่านเฉพาะคำที่สำคัญ อ่านให้ละเอียดทั้งเล่ม เมื่อสนใจอ่านหรือค้นคว้า บันทึกใส่กระดาษ สมุดบันทึก บัตรบันทึก สำหรับใช้ในการค้นคว้า เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการอ่าน

ความรับผิดชอบหน้าที่ของครูเกี่ยวกับการสอนการอ่านนั้น หาได้สิ้นสุดลงที่การสอนเด็กให้อ่านหนังสือได้เท่านั้น หน้าที่อีกส่วนหนึ่งนั้น คือ การส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือตามลำพังเองได้ เพื่อส่งเสริมการอ่านทางภาษา ความสนใจ นิสัรักการอ่าน ซึ่งสิ่งอื่นจะติดตามเป็นผลพลอยได้จากการอ่านอีกมาก เช่น ทักษะการเขียน การสนทนา การเล่าเรื่อง การแต่งความ และความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ เป็นต้น ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าวิธีการส่งเสริมการอ่านนับเป็นภารกิจสำคัญของครูอีกส่วนหนึ่งด้วย

สำหรับเด็กวัยก่อนเรียน และเริ่มเรียนตลอดชั้นประถมศึกษา ครูอาจมีวิธีการที่จะส่งเสริมการอ่านของเด็กได้ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมในการอ่าน อาจประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญหลายประการ เช่น

1.1 การมีหนังสือดี ๆ ที่จะให้เด็กอ่าน นั่นคือ หนังสือดังกล่าวที่จัดไว้จะต้องผ่านการคัดเลือกอย่างดีมีหลายรสนหลายแบบที่เด็กสนใจ

1.2 เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดที่สำหรับอ่าน จัดหนังสือที่มีอยู่ในมุมหนังสือหรือห้องสมุดทั้งนี้อาจรวมทั้งการรู้จากห้องเรียนที่จะให้เด็กมีโอกาสใช้การอ่านให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

1.3 ครูและเด็กผู้เรียน ควรจัดหนังสือต่าง ๆ ที่จะให้เด็กทราบ สนใจ ติดตามว่ามีหนังสือดี หนังสือใหม่ที่น่าสนใจสำหรับเด็ก ๆ สำหรับห้องเรียนเพิ่มขึ้นอย่างไร ครูอาจจัดป้ายประกาศ ใช้ปากก้อ่อนเขียนข้อความง่าย ๆ เพื่อท้าทาย ชวนให้สงสัยอยากอ่านหนังสือเล่มนั้น ๆ

2. ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการรับรู้โดยตรง ได้แก่ การอ่านให้เด็กฟัง หรืออ่านบางส่วนหรือบางตอน แล้วให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกได้ ด้วยครูอ่านดัง ๆ แล้วให้เด็กดูภาพชวนสนทนาถึงเรื่องราวไปด้วย

2.1 จัดหาหนังสือสำหรับอ่านออกเสียง อ่านให้ฟังหรือให้เด็กมีโอกาสอ่าน อาจเป็นหนังสือภาพให้เด็กอ่านภาพเอง สิ่งที่ต้องระวังนั้นจะต้องกะเวลาให้พอดีกับช่วงความสนใจของเด็กและวัยด้วย

2.2 ใช้วิธีเล่านิทานสนุก ๆ สั้น ๆ ให้ฟังเป็นประจำ อาจเป็นเรื่องในหนังสือที่อ่านประกอบที่มีอยู่ในห้องเรียนก็ได้ และกระตุ้นให้เด็กสนใจในการอ่าน

2.3 การใช้เครื่องอุปกรณ์ช่วยในการเล่านิทาน นับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เพื่อให้เรื่องราวง่ายและน่าสนใจดีกว่าที่จะเล่าให้ฟังเฉย ๆ

2.4 ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่านิทาน โดยแสดงท่าทางประกอบ อาจสมมุติให้เด็กเป็นตัวละครในเรื่อง เมื่อครูเล่าให้เด็กฟังแล้วก็แสดงท่าทางตามที่ครูเล่าจะช่วยเพิ่มความสนใจและเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น

3. วิธีส่งเสริมการอ่านขั้นสูงขึ้น (ป. 3-6) เด็กวัยนี้อาจสนใจผู้แต่งหนังสือทั้งหลาย รวมทั้งนักวาดภาพด้วย เขามักจะตัดสินใจในการเขียนหรือชอบแบบอย่างการเขียนภาพ การใช้ภาษาของผู้แต่งคนใดคนหนึ่งหรือหลาย ๆ คน ครูควรให้เด็กได้รับทราบผลงานของผู้แต่ง โดยการเขียนประวัติส่วนตัวของนักเขียนอย่างย่อให้เด็กทราบ เด็กบางกลุ่มอาจสนใจหรือจัดป้ายประกาศเกี่ยวกับผู้แต่งที่เขาสนใจก็ได้

4. การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ช่วยการอ่าน อาจจัดได้หลายแบบอย่างด้วยกันที่จะเป็นการส่งเสริมการอ่านได้อย่างมาก

4.1 ใช้การถ่ายทอดรายการวิทยุ หรือ โทรทัศน์วงจรปิด โดยใช้การสมมุติให้อ่านข่าว เพื่อให้สนใจในการที่จะอ่านออกเสียงให้ถูกต้องคล่องแคล่ว

4.2 การใช้สไลด์ หรือฟิล์มสตริปช่วยในการอ่าน โดยถ่ายทำจากหนังสือแต่ละหน้า หรือถ่ายทำจากการแสดงหุ่นเกี่ยวกับเรื่องนิทาน โดยมีคำบรรยาย จะช่วยให้เด็กได้สนใจอ่านและที่ได้ประโยชน์มากก็คือ การได้เห็นทั้งภาพและตัวอักษรทั่วหน้าทุกคน จะให้ช้าหรือเร็วเพียงใดก็ยอมทำได้ นับเป็นการส่งเสริมการอ่านได้ดี เหมาะสำหรับผู้ฝึกอ่านเร็วอีกด้วย

4.3 ใช้เครื่องบันทึกเสียงจากการอ่านของเด็ก เด็กเองสนใจที่จะตรวจสอบความสามารถในการอ่านของตน ได้ทราบจุดบกพร่องที่ตนจะต้องแก้ไขในการอ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ย่อมช่วยให้การอ่านถูกต้องดีขึ้น การใช้เครื่องบันทึกเสียงย่อมช่วยประโยชน์ได้มาก เด็กจะได้เตรียมบทอ่านของตน นับเป็นการส่งเสริมการฝึกอ่านได้ดียิ่งอีกทางหนึ่ง

5. การประสานงานกับผู้ปกครองที่บ้าน นับเป็นความสำคัญส่วนหนึ่งที่ครูจะต้องประสานงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเด็กด้วย โดยถือโอกาสเชิญผู้ปกครองมามาร่วมงานของโรงเรียน เป็นวิทยากรในบางเรื่อง เช่น เล่านิทานให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ บางคนช่วยทำหน้าที่วิทยากรที่ครูมอบหมายให้เด็กได้รายงานเรื่องราวเล่านิทานที่ได้ฟังจากผู้ปกครองมาถ่ายทอดสู่เพื่อน ๆ ฟังและอื่น ๆ

6. การส่งเสริมความเข้าใจ การอ่านหนังสือของเด็กนับเป็นทักษะสำคัญ และเป็นกิจกรรมที่แสดงออกมา ซึ่งผลของการอ่านให้ครูทราบครูจะได้หาทางส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจตลอดจนความสนใจในการอ่านยิ่ง ๆ ขึ้น

วิธีการที่จะส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านอาจมีหลายทาง คือ

6.1 ให้ได้กรายงานเกี่ยวกับการอ่าน โดยพูดคุยถึงหนังสือที่เขาชอบอ่าน เช่น ชอบชอบเรื่องอะไร ยกตัวอย่างหนังสือ หรือเรื่องราวที่สนุกที่สุดให้ครูหรือเพื่อนฟัง

6.2 จากการอ่านไปสู่การเขียน โดยส่งเสริมให้เขียนย่อเรื่องที่อ่านที่ฟังมา พร้อมกับยกคำพังเพย สุภาษิต เขียนโคลง กลอนที่เขาชอบและแปลความหมายให้เข้าใจ

6.3 จากการอ่านนำไปสู่ศิลปะ เช่น วาดภาพเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่านพร้อมเขียนบรรยายภาพนั้น และจัดแสดงละครในเรื่องที่อ่าน ทำกล่องฉายภาพยนตร์ด้วยภาพวาดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเล่าเรื่องโดยการจับภาพบนแผ่นป้ายสำลี จัดป้ายนิเทศแสดงเรื่องราวที่อ่าน จัดทำ Mobile เกี่ยวกับนิทานหรือเรื่องราวก็ได้

6.4 การอ่านนำไปสู่การแสดงละครสมมติขึ้น เช่น สมมติให้เด็กเป็นตัวละครในเรื่องแล้วแสดงบทบาทตามท้องเรื่อง

6.5 การอ่านนำไปสู่การเล่นเกมส์ เช่น ทายปริศนาชื่อตัวละครที่อ่าน ใครอยู่ในปราสาทร้าง นำคำที่อ่านมาทายแข่งขัน หรืออื่น ๆ

6.6 จากการอ่านนำไปสู่การเชิดหุ่น เมื่ออ่านเรื่องราวก็ส่งเสริมให้ทำหุ่นง่าย ๆ มาจัดแสดงกิจกรรมในการอ่านตามที่ยกตัวอย่างมาพอเป็นแนวทางนี้จะช่วยให้เด็กได้เข้าใจเรื่องราวที่อ่านและสนใจที่จะอ่านหนังสือมากขึ้นอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่า การส่งเสริมการอ่านอาจจะมีมากมายหลายวิธีที่ครูจะจัดให้เหมาะสมกับวัย ท้องถิ่น และความสามารถของแต่ละระดับชั้น ได้ดี ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า เราจะมีหนังสือให้เด็กอ่าน เด็กอ่านแล้วยอมพร้อมที่จะแสดงออกตามแนวคิด หรือวิธีการที่ครูจะส่งเสริมจัดกิจกรรมการอ่านโดยสม่ำเสมอได้

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมเป็นการช่วยกระตุ้น จูงใจให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและจำเป็นของการอ่าน และพยายามพัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่านเป็น และอ่านจนเป็นนิสัย กิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เราใจ บุคคลที่เป็นเป้าหมาย อาจเป็นคนเดียว หรือกลุ่มคน หรือคนทั่วไปให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์ หรือที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าควรอ่าน กิจกรรมจะชี้แนะให้เห็นว่าการอ่านเป็นสิ่งจำเป็น มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมนานาประการ

2. จูงใจ ให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน เพื่อได้รับรู้เรื่องราวอันน่ารู้ น่าสนุก ที่มีอยู่ในหนังสือตามที่ผู้จัดกิจกรรมนำมากล่าว นอกจากจะเห็นประโยชน์แล้วยังเกิดความรู้สึกว่าความพยายามให้เข้าใจต้องเท่านั้นคุ้มค่า ให้ความรู้สึกเป็นอิสระเสรีไม่ต้อง

ฟังพาดพิงผู้อื่นให้ช่วยอ่าน ช่วยตีความ ซึ่งบางครั้งอาจคาดเคลื่อนได้ เห็นความจะเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่านและการใช้คู่มือช่วยอ่าน เช่น พจนานุกรม ศัพท์วิชาเฉพาะ เป็นต้น ไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อสิ่งที่ต้องต่อสู้เอาชนะตนเองให้เอาชนะหนังสือได้

3. กระตุ้นแนะนำให้อายากรู้อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือมากมายหลายอย่าง อายากมองคู่มือรอบและรู้สึกซึ่ง เปิดความคิดให้กว้าง เมื่ออ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่านอีกเรื่องหนึ่งต่อไป มีความรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะขาดเสียมิได้ เกิดความรู้สึกว่าหนังสือทำพายุให้อ่าน ให้วิจารณ์ ให้ประเมินค่า ให้อายากนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ อายากเขียนหนังสือทำนองเดียวกันนี้ให้ดีกว่าเล่มนี้ เหล่านี้ เป็นต้น

4. สร้างบรรยากาศขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน และในสังคม นอกจากกิจกรรมจะเร้าใจ จูงใจ และกระตุ้นให้เกิดความคิดให้กว้างแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุ การอ่านให้เหมาะสม การสร้างและปรับปรุงแหล่งวัสดุการอ่านให้เพียงพอ การบูรณาการการอ่านเข้าไว้ในการเรียนการสอน และการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่าง ๆ

ทำไมต้องมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1. การอ่านมิใช่ทักษะที่เกิดเองตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้สามารถเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่มีกัรบันทึกไว้ด้วยตัวหนังสือในภาษาแต่ละภาษา (บางภาษาก็ไม่มีตัวหนังสือต้องอาศัยจากชนชาติอื่น) ต้องเรียนจึงจะรู้จักอักษร และต้องอ่านคำเขียนหรือคำที่ตีพิมพ์สำหรับบางคน การเรียนเป็นการยากต้องอาศัยคำแนะนำสั่งสอน ฝึกฝนตัวตนเอง และมีโอกาสอ่าน การที่รู้ว่าหนังสือให้ความรู้และความเพลิดเพลินอย่างไรก็ต้องหัดอ่านให้ได้แตกฉานก่อนถึงเวลานั้น จะต้องมีผู้บอกว่าหนังสือจะให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านอย่างไร

2. การอ่านเป็นพฤติกรรมสื่อสารและรับสารอย่างหนึ่ง พฤติกรรมเช่นนี้จะเจริญงอกงามเมื่อมีผู้กระทำมากกว่าหนึ่งคน เพื่อสื่อสาร รับสาร ย่อสาร สนองตอบสาร พัฒนาสาร และกระจายสารหรือส่งต่อไปเป็นวงจรนี้ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นการกระทำที่มีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยสองคน คือ ผู้จัดกิจกรรมหนึ่งคน และเป้าหมายอีกหนึ่งคน หนึ่งคนที่เป็เป้าหมายอาจมีการรับสาร พัฒนาสาร และกระจายสารไปสู่กลุ่มคนก็ได้ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่ที่จัดโดยหน่วยงานราชการ สมาคม องค์กรเอกชน จะเป็นการจัด โดยกลุ่มคนมีกลุ่มบุคคลเป็นเป้าหมาย ดังนั้นจึงมีความรู้สึกร่วมหรือรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันเพื่อให้ได้ดีที่สุด

3. ผู้อ่านหนังสือแตกฉานแล้ว และสังคมที่ประกอบด้วยผู้อ่านที่พัฒนาการอ่านไปมากแล้ว ก็ยังมีความอยากรู้อะไรต่าง ๆ ให้มากขึ้นหลายชั้นไปอีก ยังต้องการกระตุ้นหรือแนะนำให้ทราบถึงแหล่งวัสดุการอ่านที่มีหนังสือมาก อยากรู้อะไรมีหนังสือใหม่ ๆ ในเรื่องนั้นเรื่องนี้อีกหรือไม่ บางครั้งถ้าเกิดความพอใจว่าได้อ่านหนังสือมากแล้ว รู้มากแล้ว ความพอใจเช่นนี้เป็น

อันตราย เพราะจะปิดกั้นความเจริญทางสติปัญญา ความรู้ของตนเอง ปิดตนเองให้อยู่ในสมอของ
ตนเองเท่านั้น จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อรักษาความสนใจในการอ่านได้อย่าง
ต่อเนื่อง เป็นการเปิดทางเพื่อพัฒนาตนเองตลอดชีวิต (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 77-79)

ดังนั้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนใน
โรงเรียนโดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนสร้างนิสัยรักการอ่านทั้งในและนอก
ห้องเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะประสบความสำเร็จได้ ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก
ในแต่ละวัย และผู้จัดกิจกรรมต้องนำกิจกรรมนั้น ๆ ไปสู่การอ่านเสมอ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านมี
ลักษณะสำคัญ คือ

1. เราใจทำให้เกิดอยากอ่าน
2. จูงใจให้เกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน
3. กระตุ้นแนะนำให้อยากรู้ อยากเห็นทำให้ความคิดเปิดกว้าง
4. สร้างบรรยากาศการอ่าน และทำให้แหล่งวัสดุการอ่านเพียงพอ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาการ
จัด วิธีการ และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ วาณี ฐาปนวงศ์สานติ (2531, หน้า 5-7) การจัด
กิจกรรมแต่ละครั้งบรรณารักษ์ต้องระลึกถึงเรื่องต่อไปนี้ วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมมีหลาย
ชนิด วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งก็ต่างกัน ไป เพื่อมุ่งหวังผลอะไร ฉะนั้นก่อน
จัดกิจกรรมทุกครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอน จัดเพื่อใคร ผู้ที่จะได้รับประโยชน์จาก
การจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ถ้าเป็นกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียน ผู้ได้ผลประโยชน์จะเป็นนักเรียน
โดยตรง ครูผู้สอนจะได้รับผลประโยชน์พลอยได้ การกำหนดผู้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมจะ
ช่วยให้การจัดเด่นชัดขึ้น เพราะถ้ามุ่งที่ครูผู้สอนลักษณะของกิจกรรมย่อมต่างไปจากมุ่งที่นักเรียน
ตามระดับความเข้าใจและความสนใจ จัดอะไรเมื่อกำหนดวัตถุประสงค์และบุคคลที่จะร่วมกิจกรรม
แล้ว บรรณารักษ์ต้องพิจารณาหรือใช้พิจารณาว่ากิจกรรมเหล่านั้นควรอยู่ประเภทใด
จึงจะเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และบุคคลที่ได้รับ จัดเมื่อไร เวลาในการจัดกิจกรรมเป็นปัญหาที่
บรรณารักษ์ต้องระลึกเสมอ เพราะถ้าจัดกิจกรรมในเวลาไม่เหมาะสม ก็จะไม่มีส่วนร่วมกิจกรรม
การเตรียมตัวเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงผลการดำเนินกิจกรรม เพราะขั้นสุดท้ายเป็นเรื่องราวการทำไม่ใช่ว่า
เพียงคิดเท่านั้น การวางแผนกำหนดกิจกรรมต้องเตรียมอย่างรอบคอบ และซักซ้อมเพื่อให้งานไป
ได้ราบรื่น ถ้าบรรณารักษ์ขาดการเตรียมตัวในการจัดกิจกรรม ก็จะเสียเวลาเสียแรง โดยไม่ได้
ผลตอบแทนที่น่าพอใจนัก การเตรียมตัวจึงเป็นเรื่องสุดท้ายของการคิดวางแผนจัดกิจกรรม แต่เป็น
จุดเริ่มในการดำเนินงานให้ปรากฏเป็นรูปเป็นร่างเพื่อผลสำเร็จในที่สุด ดังนั้น กิจกรรมส่งเสริม
การอ่าน จึงเป็นกลวิธีที่จะทำให้การส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของครูบรรณารักษ์ใน

การปลูกฝังให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านและมีรสนิยมในการอ่าน ประสบผลสำเร็จ ครูบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียน จึงควรตระหนักกว่าเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเยาวชนของชาติ โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นเครื่องมือ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (กรมวิชาการ, 2539, หน้า 263) ได้สม่าเสมอและได้รับความสำเร็จอาจทำได้ดังนี้

1. กำหนดวันจัดกิจกรรมให้แน่นอน
2. รวมกลุ่มบรรณารักษ์เพื่อแบ่งกลุ่มกันทำงาน
3. เสนอผลงานของกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ
4. ขอความร่วมมือจากหมวดวิชาต่าง ๆ
5. ควรจัดกิจกรรมประจำห้องสมุด
6. ควรเชิญวิทยากรจากบุคคลภายนอกเป็นครั้งคราว
7. วัสดุอุปกรณ์ที่เคยจัดแสดงแล้วควรเก็บรักษาไว้อย่างดี เพื่อนำมาใช้จัดกิจกรรมได้

ใหม่

8. จัดกิจกรรมประเภทประกวด และการแข่งขัน โดยเชิญครูต่าง ๆ มาเป็นกรรมการ
9. รายงานผลการจัดกิจกรรมให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง
10. ประกาศเกียรติคุณ และขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรม

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาการอ่านที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีความสำคัญ เพราะกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสามารถช่วยกระตุ้น จูงใจให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและจำเป็นของการอ่าน และพยายามพัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่านเป็น และอ่านจนเป็นนิสัย และเพื่อรักษาความสนใจในการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน และยังช่วยเปิดทางเพื่อพัฒนาตนเองตลอดชีวิตอีกด้วย

บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนต่อการส่งเสริมการอ่าน

การศึกษาของคนไทยในปัจจุบัน เป็นการศึกษาที่จัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และปัจจุบันเทคโนโลยีและวิชาการของโลกก้าวหน้ามาก ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกไม่ว่าจะเป็นความเจริญด้านวัตถุ ความรู้ ข่าวสาร ข้อเสนอเทศ ศิลปวัฒนธรรม แม้กระทั่งเทคโนโลยีแพร่กระจายไปอย่างไร้พรมแดนขวางกั้น ดังคำพูดที่ได้ยินกันจนชินหูว่าเป็นโลกาภิวัตน์ การจัดการศึกษาต้องหันมาเน้นที่วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วย มีการจัดสถาบันห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งความรู้ หรือศูนย์วิชาการที่สมบูรณ์ (เฉลียว พันธุ์สีดา, 2539, หน้า 9) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของผู้นำทางการศึกษา บางท่านที่เห็นว่า ห้องสมุดเป็นรากฐานของการจัด

การศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน และหัวใจของโรงเรียน เป็นสถานที่ที่ทุกคนในโรงเรียนสามารถอ่านหนังสือและค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ได้โดยอิสระนอกเหนือจากการเรียนในชั้น ซึ่งจะสร้างความพอใจและสุขใจแก่ผู้ที่รักการอ่าน และการค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ห้องสมุดโรงเรียนยังช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการอ่านหนังสือที่ตนชอบ ทำให้ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินอย่างคุ้มค่า ทั้งนี้ ห้องสมุดโรงเรียนจะต้องได้รับการจัดให้เป็นศูนย์กลางของการอ่าน เป็นศูนย์กลางของวัสดุสิ่งพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุที่ครูและนักเรียนต้องเข้ามาค้นคว้า เป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยห้องสมุดโรงเรียนจะต้องวางโครงการจัดบริการที่ทันสมัย และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บริการดังกล่าวมิใช่เพียงแต่การจัดหาวัสดุสิ่งพิมพ์ให้เพียงพอแก่ผู้อ่านเท่านั้น ยังรวมถึงการสอนการแนะนำการอ่านและให้คำแนะนำอื่น ๆ อีกด้วย (กุหลาบ ปิ่นลาชนาค, 2540, หน้า 1) นอกจากนี้ ห้องสมุดยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนเปรียบเสมือนศูนย์การเรียนรู้ และห้องสมุดที่ดีถือเอามาส่งเสริมการอ่านเป็นจุดมุ่งหมายข้อหนึ่งเสมอ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การส่งเสริมการอ่านเป็นหัวใจของการบริการห้องสมุดก็ว่าได้ โดยเฉพาะ ห้องสมุดระดับประถมศึกษาจะต้องเน้นการส่งเสริมการอ่านเป็นพิเศษ เนื่องจากการเรียนในระดับศึกษานั้นนับเป็นจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานในการอ่าน (รัฐจวน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร, 2521, หน้า 11) และกรมวิชาการ (2539, หน้า 15) ได้กล่าวไว้ว่าห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งระบบที่มีการจัดมวลประสบการณ์ให้แก่นักเรียนตามหลักสูตรใหม่ คือ มุ่งให้นักเรียนรู้จักหาวิธีเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการค้นคว้าแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตรที่สร้างขึ้น จากการปรับสภาพให้เข้ากับความเป็นไปของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากอิทธิพลของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้ามามีผลกระทบต่อสถานะของสังคมในปัจจุบัน ส่วนวาทินี ฐาปนวงศ์สานติ (2543, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนที่จัดขึ้นในสถานศึกษาระดับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีหน้าที่จัดหาหนังสือวัสดุต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมตามหลักสูตรและสามารถประกอบกรเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีหน้าที่สร้างนิสัยรักการอ่านและปูพื้นฐานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดระดับสูงในอนาคต นอกจากนี้บรรณารักษ์ควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมห้องสมุดด้วยตนเอง เพื่อสนับสนุนการอ่านให้มีประสิทธิภาพ

สมจิต พรหมเทพ (2542, หน้า 3-4) ได้กล่าวถึงห้องสมุดโรงเรียนว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งรวมทางวิชาการในด้านต่าง ๆ คือ

1. แหล่งรวมวัสดุอุปกรณ์ โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ เช่น หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งทัศนวัสดุการศึกษา ซึ่งปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กว้างขวางขึ้น สื่อประเภทโสตทัศนวัสดุเป็นที่นิยมกว้างขวางมากขึ้น โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้จัด ดำเนินงานให้บริการ ห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นแหล่งรวมสื่อการเรียนการสอนทุกรูปแบบที่สมบูรณ์ที่สุดเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้

2. แหล่งการอ่าน ห้องสมุดรวบรวมสื่อการอ่านทุกประเภทไว้บริการแก่ผู้ใช้เพื่อ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ความบันเทิง เพื่อจรรโลงใจ หรือเพื่อการค้นคว้าวิจัย ตามวัตถุประสงค์ การจัดตั้งห้องสมุดโดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียน เพื่อประกอบการเรียนการสอนของครูและนักเรียน รวมทั้งเป็นแหล่งปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าของนักเรียน จึงจัดได้ว่าเป็น ศูนย์กลางการอ่านเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนทั้งโรงเรียนโดยแท้จริง

3. แหล่งการสอน ปัจจุบันการสอนในห้องเรียนไม่เพียงพอกับความอยากรู้อยากเห็น และคงความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการ เพียงคำสอนหรือคำบอกเล่าของครูในห้องเรียน จึงยังไม่ ช่วยให้นักเรียนมีความกว้างขวางทันกับวิทยาการสมัยใหม่ ๆ ได้ ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งรวมความรู้ หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งหนังสือ สิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ จึงเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ของนักเรียนเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และเสริมความต้องการ ความสนใจใคร่รู้ของตนเอง

ส่วนบทบาทสำคัญของห้องสมุดในด้านส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดโรงเรียนจะต้องเป็นแหล่งฝึกอบรมให้เด็กอ่านหนังสือ และฝึกนิสัยรักการอ่าน ตลอดจน การใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง และวิธีส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจะกระทำได้ดีที่สุดในเด็กระดับชั้น ประถมศึกษา โดยห้องสมุดต้องจัดหาหนังสือในทุกหมวดวิชา ทุกระดับที่ปรากฏในหลักสูตร ก่อปรกับธรรมชาติของเด็กมีความอยากรู้อยากเห็นเป็นปกตินิสัย ก็จะได้หาคำตอบจากหนังสือ ถ้าเด็กได้อ่านอย่างกว้างขวางจนคุ้นและชินจนเป็นนิสัย จะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้พิจารณาคุณค่า ของหนังสือ ได้รสนิยม มีความยินดีในคุณค่าของหนังสือ ให้โอกาสเด็กได้เลือกหนังสืออ่าน ขยาย ความรู้ให้ก้าวไกลยิ่งขึ้น (เจลิยว พันธุ์สิดา, 2539, หน้า 14) สอดคล้องกับ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (2521, หน้า 55) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นห้องปฏิบัติการในการเรียนที่มีทรัพยากรทั้งใน ด้านหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และโสตทัศนวัสดุ ที่จัดหาไว้สำหรับประกอบหลักสูตรการศึกษาของ โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวาง ลึกซึ้ง และรุ่มรวย อินทรกำแหง (2518, หน้า 9) ได้ กล่าวไว้ว่า จุดประสงค์หรือเป้าหมายของการศึกษามุ่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการศึกษาไปจนตลอด ชีวิต แต่การเรียนในโรงเรียน และมหาวิทยาลัย มีความจำกัดในระยะเวลา เมื่อเรียนจบตามหลักสูตร ที่กำหนดไว้ ก็ต้องออกจากสถานศึกษานั้น การส่งเสริมให้เกิดความรักการศึกษาตลอดชีวิตและ ทำการศึกษาไปจนตลอดชีวิตได้จริง ๆ นั้นจะต้องเกิดจากการร่วมมือกันหลายฝ่ายตั้งแต่วิธีการให้

การศึกษา ตลอดจนการศึกษานอกสถาบันหรือการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งการสอนเพื่อให้เกิดนิสัยรัก การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไปจนตลอดชีวิต จำเป็นต้องอาศัยห้องสมุดเป็นเครื่องมือในการฝึก การอ่าน

จากการศึกษาบทบาทของห้องสมุด โรงเรียนต่อการส่งเสริมการอ่านสรุปได้ว่า ห้องสมุด โรงเรียนมีบทบาทสำคัญด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านควรเริ่มต้น จากห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้ ดังนั้น ห้องสมุดโรงเรียนควรมีการดำเนินงาน ที่ดีเป็นมาตรฐานของห้องสมุดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันส่งผลให้นักเรียนมีนิสัย รักการอ่านและการค้นคว้าตลอดชีวิต

ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา

ประวัติความเป็นมา และสภาพทั่วไป

ในช่วงปี พ.ศ. 2484-2487 ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 สถานที่ต่าง ๆ ในพระนครซึ่งรวมทั้งโรงเรียนอัสสัมชัญ (บางรัก) ได้รับความเสียหายจากการทิ้งระเบิดอย่างหนัก โรงเรียนจึงต้องปิดทำการสอนชั่วคราว คณะภราดาเห็นว่าถ้าอยู่ในพระนครอาจได้รับอันตราย จึงได้พยายามหาสถานที่ที่ปลอดภัยเพื่อเปิดทำการสอนต่อไป ในราวเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 คณะภราดาจึงได้ตัดสินใจอพยพนักเรียนส่วนหนึ่งซึ่งเป็นเด็กกำพร้าและนักเรียนประจำ ซึ่งมี ภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดที่ไม่สามารถเดินทางกลับบ้านได้มาเปิดทำการสอนที่ศรีราชาชั่วคราว คณะภราดา ครูและนักเรียนรุ่นแรกเรียกกันว่า “รุ่นบุกเบิก” ต่างช่วยกันแผ้วถางพื้นที่ป่าให้เป็น โรงเรียน เปลี่ยน ไร่ตะไคร้เป็น ไร่สับปะรดจนกลายเป็น ไร่สับปะรด เอชีเอส ที่มีชื่อเสียงเป็นอันมาก และนำผลผลิตจากไร่จำหน่ายเป็นรายได้มาจุนเจือโรงเรียนและเลี้ยงดูนักเรียนในระหว่างสงคราม

ปลายปี พ.ศ. 2486 สงครามโลกสิ้นสุดลง โรงเรียนอัสสัมชัญ (บางรัก) ทำการเปิดสอน ตามเดิม แต่อาคารนอนของนักเรียนประจำถูกทำลายได้รับความเสียหายเป็นอย่างมากจึงไม่สามารถ ย้ายเด็กกำพร้าและนักเรียนประจำจากศรีราชากลับไปอยู่ที่พระนคร ได้จำเป็นต้องเรียนที่ศรีราชา ต่อไป ประกอบกับเยาวชนในท้องถิ่นสมัครเข้าเป็นนักเรียนไป-กลับจำนวนมากขึ้น คณะภราดาจึง ตัดสินใจเปิดทำการสอนอย่างจริงจังครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2487 โดยมีภราดา เทโอฟาน (ชิน บุญยานันท์) เป็นอธิการผู้ก่อตั้งและได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้ จัดตั้งโรงเรียนได้ตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2491 ได้รับรองวิทยฐานะเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาล เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2493

โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาเป็น 1 ใน 14 สถาบันของมูลนิธิคณะเซนต์คาเบียลแห่งประเทศไทย ปัจจุบัน (พ.ศ. 2545) เปิดทำการสอนในระดับชั้นปฐมวัย ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมี

ภราดาศิริชัย ฟอนซิกา เป็นผู้ลงนามแทนผู้รับใบอนุญาตและดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ภราดา เลอชัย ลวสุต ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการ

บัดนี้ถึงปี พ.ศ. 2556 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาได้เปิดทำการสอนมาได้ 69 ปีแล้ว จากโรงเรียนกลางป่าในเมืองแรก กลับกลายมาเป็นอุทยานการศึกษาที่กว้างใหญ่สวยงาม รมรื่น ตระการตาในเนื้อที่ 550 ไร่ เพียบพร้อมไปด้วยโสตทัศนูปกรณ์ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้พัฒนาทันต่อความก้าวหน้าของโลกในปัจจุบัน เป็นแหล่งชุมทรัพย์ทางปัญญาที่ผลิตเยาวชนรุ่นแล้วรุ่นเล่า ให้กลายมาเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่งต่อสังคมไทยทุกวงการ

ประวัติห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา

โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ได้เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2487 ในระยะแรกโรงเรียน ไม่มีอาคารที่เป็นตึกเลย เป็นเพียงเรือนไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี 2 หลัง มุงกระเบื้อง 1 หลัง และหลังคามุงจากอีก 1 หลัง สามหลังแรกชั้นล่างเป็นห้องทำงานของท่านอธิการ ห้องรับประทานอาหารของนักเรียนประจำ และห้องเรียน ที่เป็นหลังคามุงสังกะสี เป็นเรือนอำนวยการของโรงเรียน (ที่ทำงานของอธิการที่มิได้เรียกว่าห้องเพราะ ไม่ได้กั้นผนังห้อง) อยู่ชั้นล่างซ้าย ขวาเป็นห้องเรียน ด้านละ 1 ห้อง ส่วนหนึ่งของชั้นบนเป็นห้องนอนของนักเรียนประจำ อธิการเทโอฟาน ได้เลือกเอา มุมหนึ่งของบันไดขึ้น-ลงจัดทำเป็นที่พักของครูที่ว่างจากการสอน ณ ที่ตรงนั้นได้ถูกจัดให้เป็น ห้องสมุดขนาดย่อมสำหรับให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียน โดยจัดหาตู้มา วางเรียงกันเป็นฝาผนังกันไม่ให้มองเห็นเตียงนอนของเด็กนักเรียนประจำ ครูก็ช่วยกันจัดหาหนังสือ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษจัดเก็บเข้าตู้ ในระยะแรกมีหนังสือแค่ไม่กี่เล่ม ไม่มีบรรณารักษ์ โดยเฉพาะแต่จะให้ครูช่วยกันดูแลรักษา ในปีต่อมาจำนวนหนังสือก็มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ห้องสมุดแห่งแรกนี้ใช้งานอยู่นานประมาณ 10 ปี (พ.ศ. 2487-2496)

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2496 ภราดามงฟอร์ด อธิการท่านที่ 2 ได้ก่อสร้างตึกอำนวยการขึ้น ท่านจึงย้ายห้องสมุดไว้ที่ตึกนี้ โดยจัดไว้ในห้องทำงานของครูใหญ่ และมอบหมายให้ครูใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล นับเป็นห้องสมุดที่สมบูรณ์แบบ มีสมุดบันทึกการขอยืมไปอ่าน ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาจึงค่อยมีรูปร่างที่ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากครูแล้วยังเปิดโอกาสให้นักเรียนยืมไปอ่านได้ครั้ง 1 เล่ม/ สัปดาห์ ห้องสมุดแห่งที่สองนี้ใช้งานได้ประมาณ 4 ปี (พ.ศ. 2497-2500)

เมื่อห้องสมุดมีหนังสือ ๆ ที่ให้ทั้งความรู้และความบันเทิง จึงมีสมาชิกนักอ่านประเภทนอนหนังสือ เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ ห้องสมุดซึ่งอยู่ในห้องทำงานของครูใหญ่อันมีพื้นที่จำกัดจึงไม่สามารถบริการได้เพียงพอแม้กระทั่งจะเข้าไปเลือกหนังสือก็ยังคงเข้าคิวกันเข้าไป อีกประการหนึ่ง ห้องทำงานของครูใหญ่มีเอกสาร หนังสือสำคัญ ๆ ของโรงเรียนและราชการเป็นจำนวนมากอาจเกิดการชำรุดเสียหายได้ อธิการมงฟอร์ด จึงต้องหาทุนจัดสร้างห้องสมุดแห่งใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2500

โดยสร้างเป็นเรือนไม้ชั้นเดียวหลังคามุงสังกะสี ขนาดกว้างยาวประมาณ 8x12 ตารางเมตร มีหน้าต่างโดยรอบ ภายในมีโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับครูและนักเรียน ได้อ่านหนังสืออย่างสะดวกสบาย แม้ในวันหยุดก็ยังเปิดให้นักเรียนเข้าไปหยิบยืมหนังสืออ่านได้ ห้องสมุดแห่งนี้ได้สร้างขึ้นที่ข้างตึกมงฟอร์ตด้านทิศตะวันออก (ตรงที่เป็นห้องน้ำในปัจจุบัน) โดยมอบหมายให้ภราดาหลุยส์ ซาเนล (ขณะนั้นยังไม่เป็นอธิการ) ทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์คนแรกของห้องสมุด โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ดูแลและรับผิดชอบทั้งหมด โดยเริ่มวางระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด จัดแยกหนังสือเป็นประเภทต่าง ๆ ทำทะเบียนบัญชีรายการ กำหนดวันและเวลาในการเปิดให้บริการ และเริ่มทำบัตรสมาชิกห้องสมุดให้กับครูและนักเรียน นอกจากนั้นภราดาหลุยส์ ซาเนล ยังหานักเรียนประจำ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาช่วยเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เป็นการฝึกนักเรียนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เสียสละ บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ภราดาหลุยส์ ซาเนล เป็นหนอนหนังสือมานานท่านรู้ว่าหนังสืออะไรดี มีประโยชน์เพิ่มพูนความรู้ให้แก่เด็ก จึงได้จัดหาหนังสือเข้ามาอ่านจำนวนมาก นักเรียนติดห้องสมุดเพิ่มจำนวนมากขึ้นในวันหยุด นักเรียนไป-กลับหลายคนที่อยู่ใกล้บริเวณ โรงเรียนได้ขี้อายมาอ่านหนังสือในห้องสมุดแห่งนี้

พ.ศ. 2517 ภราดาหลุยส์ ซาเนล ได้มาดำรงตำแหน่งอธิการ โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ท่านได้สังเกตเห็นว่าโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาขาดหอประชุมที่ดี และห้องสมุดก็ยังไม่ได้มาตรฐานอีกทั้งยังอยู่ใกล้ห้องน้ำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ท่านจึงได้ย้ายห้องสมุดไปที่ตึกเทโอฟานชั้นสอง หรือห้องสมุดแห่งเดิมออกไปและหาทุนมาสร้างตึกวัชรสม โภชน์ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ

1. ชั้นบนใช้เป็นหอประชุมโดยบรรจุที่นั่งได้ 1,500 คน
2. ชั้นล่างใช้เป็นห้องสมุดขนาดใหญ่
3. เป็นอนุสรณ์เพื่อระลึกถึงคุณงามความดี ความเสียสละของคณะภราดาเซนต์คาเบรียล

ที่ได้เข้ามาทำประโยชน์ให้แก่เยาวชนไทยครบ 72 ปี

เมื่อได้ทุนมาแล้วจึงได้ลงมือทำการก่อสร้างตึกวัชรสม โภชน์ และแล้วเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ. 2518 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ พร้อมทั้งพระบรมโอรสาธิราชสยามกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดตึกวัชรสม โภชน์ เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 นับเป็นห้องสมุดที่มีขนาดใหญ่ได้มาตรฐานของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จึงย้ายมาอยู่ชั้นล่างของตึกวัชรสม โภชน์ เพื่อให้บริการแก่ครูและนักเรียนอย่างสมบูรณ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 เป็นต้นไป และเพื่อเป็นการส่งเสริมการอ่าน สนับสนุนการเรียนการสอนให้กับครูและนักเรียนของโรงเรียนอัสสัมชัญ

ศรียาหา ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญศรียาหา ได้ขยายห้องสมุดไปทุกระดับชั้นซึ่งมีทั้งหมด 5 แห่ง ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าให้กับครูและนักเรียนอย่างทั่วถึง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อารมณ์ พรรัตน์พันธ์ (2541) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้านจิตนิทรรศการมากที่สุด ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างก็มีสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่แตกต่างกัน คือ การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน การจัดกิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด การจัดนิทรรศการ การประกวดการอ่านและเขียน ส่วนปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ และด้านสถานที่ ตามลำดับ ครูบรรณารักษ์ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างก็มีปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไม่แตกต่างกัน

กรมวิชาการ (2544) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน พบว่าครูประถมศึกษามีปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุด ได้แก่ ขาดงบประมาณ รองลงมาคือ ขาดผู้ช่วยเหลือ และไม่มีเวลาจัดกิจกรรม ส่วนปัญหาของครูมัธยมศึกษาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุด ได้แก่ ขาดงบประมาณรองลงมาคือ ขาดผู้ช่วยเหลือ ส่วนการดำเนินงานห้องสมุด ส่วนใหญ่พบว่าปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดได้ไม่เต็มที่เนื่องจากมีชั่วโมงสอนมาก และปัญหาของครูบรรณารักษ์มัธยมศึกษาที่พบมากที่สุด ได้แก่ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือและปรับปรุงห้องสมุดในส่วนการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านพบว่า ครูบรรณารักษ์ ประถมศึกษาจะมีความถี่ในการจัดกิจกรรมมากกว่าครูบรรณารักษ์มัธยมศึกษา โดยครูบรรณารักษ์ประถมศึกษาจะจัดกิจกรรมเดือนละครั้งและครูบรรณารักษ์มัธยมศึกษาจะจัดกิจกรรมภาคเรียนละครั้ง

ภูธร ศีมาภ (2544) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด โรงเรียนของครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ว่า

1. ด้านการจัดกิจกรรมโดยการพูด ครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมระดับปานกลาง กิจกรรมที่จัดคือพูดแนะนำหนังสือใหม่ เพราะหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดได้รับความนิยมการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้

นักเรียนและครูได้ทราบ และสามารถเลือกหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดได้ตรงตามความต้องการ

2. ด้านการจัดกิจกรรมโดยการอ่าน ครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมระดับปานกลาง กิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่จัด คือ อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ บทความนิยสารหรือวารสารให้นักเรียนฟัง

3. ด้านการจัดกิจกรรมโดยการเขียน ครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมระดับปานกลาง กิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่จัด คือ เขียนคำขวัญเชิญชวนเข้าใช้ห้องสมุด

4. ด้านการจัดกิจกรรมโดยการประกวดหรือแข่งขัน ครูบรรณารักษ์มีการจัดกิจกรรมระดับปานกลาง กิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่จัด คือ ประกวดเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

5. ด้านการจัดกิจกรรมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ ครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมระดับปานกลาง กิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่จัด คือ จัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญ

6. ด้านการจัดกิจกรรมโดยการแสดงและการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบผสม ครูบรรณารักษ์มีการจัดกิจกรรมน้อย การที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมต้องใช้เวลาคูครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีภาระหรืองานที่รับผิดชอบมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาจัดกิจกรรมดังกล่าวได้

จิรนนท์ มั่งมุล (2547) ศึกษาเกี่ยวกับ การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า เมื่อทำการทดลองโดยใช้กระบวนการการอ่านเป็นกลุ่ม ด้านการมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านหลังการทดลองนักเรียนพบว่าคุณค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยก่อนทำการทดลองมีค่าเฉลี่ยรวม 2.63 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.44 ด้านความสนใจและความต้องการในการอ่านหนังสือปรากฏว่านักเรียนมีความสนใจและความต้องการในการอ่านหนังสือหลังการทดลองสูงกว่าการก่อนทำการทดลอง โดยก่อนทำการทดลองมีค่าเฉลี่ย 2.51 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 3.43 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นและด้านพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนพบว่าด้านพฤติกรรมรักการอ่านของนักเรียนหลังทำการทดลองสูงกว่าก่อนทำการทดลอง โดยมี ค่าเฉลี่ยรวมก่อนทำการทดลอง 2.32 และหลังทำการทดลอง 3.16 แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อการส่งเสริมการอ่านนั้นมีส่วนกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านได้

จิตรลดา ไผตรีจิตต์ (2549) ศึกษาเกี่ยวกับ นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร พบว่า 1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีนิสัยรักการอ่าน

อยู่ในระดับสูง ในขณะที่นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชายอยู่ในระดับปานกลาง 2. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน โดยมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลางถึงสูงมีผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันของตัวแปรเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการวิเคราะห์ผลการรายงานตนเองเพียงชุดเดียวเท่านั้น นอกจากนี้ไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ของชุดใด ๆ เลย

ไข่มุก เหล่าสุนทร (2550) ศึกษาเกี่ยวกับ ความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้านการจัดนิทรรศการและด้านกิจกรรมแนวการอ่านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ คือ ด้านกิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้า ด้านกิจกรรมการแสดงและด้านกิจกรรมประกวดแข่งขันมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยรวมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันและด้านกิจกรรมแนวการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนพบว่า ความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยรวมและรายด้านทุกด้านของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 และ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยความต้องการสูงกว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 และเมื่อวิเคราะห์ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุด คือ นักเรียนไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม รองลงมาคือ กิจกรรมไม่น่าสนใจ และห้องสมุดประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง

นฤเทพ เทพสกุล (2550) ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลวิจัย พบว่า 1. ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จินตนา วงศ์อำไพ (2551) ศึกษาเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียนและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการอ่านคำพื้นฐาน หลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาสูงกว่านักเรียน กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความสามารถในการเขียนคำพื้นฐาน หลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไม่สูงกว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู 3. นิสัยรักการอ่านหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียน กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรลิต อาทิตเวช (2551) ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า 1. ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูวิชาการ โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารที่ส่งเสริมนิสัยรัก การอ่านในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวม และรายด้านทุกด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน 3. บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมด้านการวางแผน ด้าน การปฏิบัติ และด้านการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการปรับปรุง แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก กับ โรงเรียนขนาดกลาง

นิลุบล ชุมแวงวาปี (2551) ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมนิสัย รักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดคูอุดมวิทย์ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า สภาพก่อนการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ นักเรียน ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่สนใจการอ่าน ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน และไม่มีการพยายามพัฒนาการอ่านของตนเอง เมื่อดำเนินการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านด้วยการจัดกิจกรรมตัวหนังสือเดินได้ กิจกรรมเล่าขานผ่านเสียงตามสาย กิจกรรมค้นฟ้าคว้ายอดนักอ่าน กิจกรรมนักอ่านแฟนพันธุ์แท้ และกิจกรรมเล่านิทานเสริมปัญญาहरषวันศุกร์ ในการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ปรากฏว่านักเรียนเข้า ร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น และส่งผลให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน อยากอ่านหนังสือ มีความ ตั้งใจในการอ่านหนังสือ เมื่ออ่านแล้วสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ได้รับจากการอ่านเพื่อขยายผลความรู้

คู่คนอื่น เป็นการสร้างความสนใจอยากอ่านหนังสือและต้องการอ่านหนังสือมากขึ้น และต้องการอ่านหนังสือที่หลากหลายตรงความสนใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมในวงรอบที่ 1 คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมไม่หลากหลาย และหนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีน้อย แต่จากการดำเนินกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดคูอุดมวิทย์ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้นและสนใจการอ่าน มีการใช้เวลาว่างไปกับการอ่านหนังสือมากกว่าการเล่น ได้รับความสุขและความบันเทิงจากการร่วมกิจกรรมการอ่านและเห็นความสำคัญของการอ่านการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยการพัฒนากิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ตามวงรอบที่ 1 ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น จึงทำให้นักเรียนได้อ่านหนังสือมากขึ้น เห็นความสำคัญของการอ่านและมีความพยายามพัฒนาการอ่านของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้นในการอ่าน และมีความสุขในการร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมากขึ้น แต่ยังมีจุดอ่อน คือการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านยังไม่หลากหลาย ห้องสมุดโรงเรียนยังมีหนังสือให้นักเรียนค้นคว้าน้อย นักเรียนสนใจอ่านเพียงระยะเวลาสั้น ๆ และเห็นความสำคัญของการอ่านเฉพาะกิจกรรมที่ร่วมนำเสนอเท่านั้น ส่วนการพยายามพัฒนาการอ่านของตนเองนั้นนักเรียนได้พัฒนาขึ้นในระดับหนึ่ง

เบญจรงค์ ปั้นคล้าย (2551) ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว แรงจูงใจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน การสนับสนุนด้านการอ่านของครู ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง: ต่ำกว่าปริญญาตรี ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี มี 13 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง อายุ ระดับชั้นที่ศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง:รับราชการ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี บุคลิกภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน โดยปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ร่วมกันพยากรณ์นิสัยรักการอ่าน ได้คิดเป็นร้อยละ 45.90

อาทิตย์ เผ่าพงษ์คล้าย (2553) ศึกษาเกี่ยวกับ นิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่าน ที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยรวมตามตัวแปร เพศ ระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นเรียน ไม่พบความแตกต่างในทุกตัวแปร สภาพแวดล้อม ทางการการอ่านที่โรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สภาพแวดล้อม การอ่านที่บ้านตามความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับสูง และเมื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม การอ่านที่บ้านของนักเรียน โดยรวมตัวแปร เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นเรียน ไม่พบความแตกต่างในทุกตัวแปร ส่วนความสัมพันธ์ของนิสัยรักการอ่านของนักเรียน กับสภาพแวดล้อมที่โรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพและด้านกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และ ความสัมพันธ์ของนิสัยรักการอ่านกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่บ้าน โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ทางบวกระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และสภาพแวดล้อมด้าน กิจกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

สุชาติ ชุมดวง (2553) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา โรงเรียนตำรวจวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การอ่านของนักเรียนคือ เพื่อความ สนุกสนาน และเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน สารสนเทศที่ชอบอ่านคือ อ่านจากอินเทอร์เน็ต หนังสือเรียนและการ์ตูน โดยที่ความถี่ในการอ่าน 2-3 วันต่อครั้ง สำหรับประเภทและเนื้อหาที่ สนใจอ่านนอกเหนือจากตำราพบว่า นิยมอ่านนิทาน สารคดี และนวนิยาย โดยกลุ่มนิทานจะชอบ อ่านนิทานที่เป็นรูปภาพ กลุ่มสารคดีจะชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เป็นต้น ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่าน คือ ครอบครัว นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง มีความคิดเห็นว่าคุณเองมี ความสามารถในการอ่านระดับปานกลาง สำหรับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของ โรงเรียนและ ห้องสมุด คือ กิจกรรมแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ การจำหน่ายหนังสือราคาถูก การฉายวิดีโอทัศน์ที่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวแนวทางพัฒนาการอ่านที่มีผู้ทำการศึกษาและมีข้อสรุปเกี่ยวกับ การพัฒนาการอ่าน เพื่อช่วยกำหนดแนวทางในการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

เบลน (Blain, 1983, p. 125 อ้างถึงใน วิฑูรย์ รองศรีแย้ม, 2534, หน้า 40) ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่าน และไม่มีประสบการณ์ในการอ่านของเด็กวัยก่อนเรียน โดยศึกษาเปรียบเทียบจาก อายุ ภูมิหลัง ความสามารถในการอ่าน ความแตกต่างของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่าน และการวิเคราะห์คำศัพท์ ความแตกต่างในด้านพัฒนาคำศัพท์ของเด็กศึกษาบทบาทของผู้ปกครองว่ามีการจัดสภาพแวดล้อมในบ้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการอ่านมาน้อยเพียงใด และสาเหตุที่ทำให้เด็กสามารถอ่านได้ก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยได้จำแนกเด็กออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการอ่าน และกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบและประเมินผลเด็กกลุ่มละ 10 คน สัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูผู้สอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม การศึกษาครั้งนี้พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านจะมีความสนใจเรื่องราวที่มีสาระยุ่งยาก ข้อมูลข่าวสาร ชอบอ่านหนังสือที่ให้ข้อเท็จจริง พจนานุกรม สารานุกรม เด็กที่มีความจะเป็นเลิศเป็นเด็กที่สมบูรณ์ทุกด้าน ไม่เคยประสบความล้มเหลวในชีวิต ร่างเร็งและปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน ในการทำแบบสอบถามในการอ่านพบว่า การวิเคราะห์คำศัพท์ที่ระดับคะแนนคิดว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่านมาก่อน ผู้ปกครองของเด็กทั้ง 2 กลุ่มมีสภาพการศึกษาดี และมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านไม่แตกต่างกัน ในบทบาทที่เกี่ยวกับการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง พาไปห้องสมุด ให้ดูรายการโทรทัศน์การศึกษา แต่แตกต่างในบทบาทที่เกี่ยวกับการพูดคุย อภิปราย สอบถามเรื่องที่อ่านจากหนังสือให้ฟัง โดยที่ผู้ปกครองกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการอ่านที่มีความถี่ในการปฏิบัติมากกว่าผู้ปกครองของเด็กกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน

นิวแมน (Neuman, 1986, pp. 338-339 อ้างถึงใน วิฑูรย์ รองศรีแย้ม, 2534, หน้า 42) ได้ศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีผลกระทบโดยตรงกับการใช้เวลาว่างในการอ่านของเด็กนักเรียนเกรด 5 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 254 คน และผู้ปกครองจำนวน 84 คน จากการศึกษาพบว่านักเรียนเกรด 5 มีการอ่านหนังสือในเวลาว่างโดยเฉลี่ย 2.33 เล่มต่อเดือน เด็กผู้หญิงจะอ่านมากกว่าเด็กผู้ชาย การใช้เวลาว่างแต่ละครั้งนั้น โดยเฉลี่ย 15 นาทีต่อวัน ใช้เวลาก่อนนอนและช่วงเวลาพักผ่อนของครอบครัวเป็นช่วงเวลาว่างในการอ่านหนังสือมากที่สุด และพบว่าเด็กส่วนหนึ่งใช้เวลาดูโทรทัศน์ โดยเฉลี่ยวันละ 3.36 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างมากกว่าการอ่านหนังสือ และส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่มีรายได้และการศึกษาดำ นอกจากนี้พบว่าบทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการอ่านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมในการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือของเด็ก

สเทลเทนแคมป์ (Steltenkamp, 1992, pp. 61-65 อ้างถึงใน นวภรณ์ ชังบุคคา, 2548, หน้า 76) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและนิสัยในการอ่านของนักเรียนระดับไฮสคูล โดยสอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ความพอใจ สภาพแวดล้อมจากครอบครัว เพื่อน และโรงเรียน พบว่านักเรียนส่วน

ใหญ่มีการอ่านสิ่งพิมพ์ในระดับมาก โดยอ่านนิตยสารมากที่สุด นักเรียนที่อ่านมากเป็นผู้ชอบอ่านหนังสือ และได้รับการส่งเสริมให้รักการอ่านจากที่บ้าน นักเรียนเหล่านี้ยังอยู่ในสภาพแวดล้อมจากเพื่อน ๆ ที่ชอบอ่านทั้งยังสนใจอ่านขึ้นอยู่กัประเภของหนังสือและความนิยมของเพื่อน ประสบการณ์ในการอ่านร่วมกับครอบครัวและเพื่อนมีส่วนช่วยให้นักเรียนปรับตัวในเรื่องความต้องการอ่านหนังสือด้วย

แม็คเจ็นกิน (McJenkin, 1996, pp. 12-14 อ้างถึงใน สุริสา กาญจนเกตุ, 2541, หน้า 56) ได้ศึกษาปัญหาในการบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกาแห่งหนึ่งพบว่าห้องสมุดขาดเงินสำหรับซื้อหนังสือและวัสดุ อีกทั้งยังขาดหนังสือคู่มือในการจัดห้องสมุด เด็กนักเรียนต้องเรียนเต็มวัน ไม่มีเวลาว่างเข้าห้องสมุด และมีการบ้านมาก การบ้านนั้นไม่เกี่ยวกับการใช้หนังสือหรือวัสดุในห้องสมุด ขาดบรรณารักษ์ที่ได้รับการฝึกอย่างดี ถึงมีก็จำนวนน้อย ขาดการประสานงานหว่างครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ในการที่จะช่วยให้นักเรียนที่ไม่สามารถเข้าห้องสมุด โรงเรียนให้ไปใช้ห้องสมุดประชาชน

มัลเลน (Mullen, 1967 อ้างถึงใน สุริสา กาญจนเกตุ, 2541, หน้า 56) ได้สำรวจปัญหาการปฏิบัติงานและสภาพของห้องสมุดที่มีผลต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนของสมาคมศูนย์กลางภาคเหนือในรัฐมิสซูรี โดยสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถาม ครูใหญ่ บรรณารักษ์ ครูผู้สอน นักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ครูใหญ่จำนวนร้อยละ 73 ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ห้องสมุดของครูก่อนที่จะมาเป็นครูใหญ่ และครูใหญ่จำนวนร้อยละ 43 มีความสนใจที่จะฝึกอบรมภายในให้ครูในเรื่องการสอนโดยใช้ห้องสมุดทั้งการฝึกอบรมที่เป็นระบบหรือไม่เป็นระบบ บรรณารักษ์จำนวน 1 ใน 5 ผลัดสื้อการสอนง่ายๆให้กับครูบรรณารักษ์ ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยตามเนื้อหาที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียน สำหรับครูผู้สอนพบว่า มีครูเพียงร้อยละ 41 เท่านั้นที่นำความรู้จากการเรียนในหลักสูตรวิชาชีพครู ซึ่งมีการสอนที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดมาใช้ นอกจากนี้มีครูผู้สอนจำนวนน้อยที่สอนโดยให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด และครูไม่ได้ปรึกษาบรณารักษ์เพื่อเตรียมการสอน ส่วนสภาพของห้องสมุดโรงเรียนโดยทั่วไปพบว่าไม่ได้เกณฑ์มาตรฐานของสมาคมห้องสมุด

โมซิค (Mocek, 2003 อ้างถึงใน นวภรณ์ ช่างบุคดา, 2548, หน้า 77) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า คะแนนในการอ่านของนักเรียนไม่ดีขึ้นนับตั้งแต่เริ่มมีการทดสอบ แต่มาตรฐานการอ่านออกเขียนได้ยังคงเพิ่มขึ้น ซึ่งนักเรียนพยายามที่จะค้นหาแนวทาง ในการสอนการอ่านให้นักเรียนและความต้องการเพื่อที่จะอธิบายเพิ่มขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือ 2 แบบ คือ ตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำในการอ่าน

ของครูใหญ่ และตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำในการอ่านของผู้บริหาร ซึ่งตัวบ่งชี้ทั้งสองถูกนำมาหา จำนวนพฤติกรรมภาวะผู้นำในการอ่านของผู้บริหารทางสถิติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำผู้นำของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับผลการทดสอบของนักเรียน ถึงแม้ว่าผู้วิจัยไม่สามารถโต้แย้งสมมติฐานใดแต่สิ่งหนึ่งที่พบคือความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการพัฒนาห้องสมุดกับค่าเฉลี่ยของนักเรียนเกรด 8 การค้นพบครั้งนี้มีข้อจำกัด และมีข้อเสนอแนะเห็นว่าการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนอาจจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนแตกต่างกัน

ลิว (Liu, 1992 อ้างถึงใน ดวงพร พวงเพชร, 2541, หน้า 43) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย ภูมิหลังทางครอบครัว การกระตุ้นจากครอบครัว เวลาที่ใช้สำหรับการอ่าน และลักษณะทางจิตสังคม ได้แก่ ความวิตกกังวล มโนทัศน์แห่งตน ความเชื่ออำนาจในตน และแรงจูงใจในการเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับไฮสคูลชาย 846 คน หญิง 1,003 คน โดยใช้แบบทดสอบในการวิเคราะห์สถิติแบบ LISREL ผลการวิจัยพบว่า ภูมิหลังทางครอบครัว มโนทัศน์แห่งตน ความเชื่ออำนาจในตน เวลาที่ใช้สำหรับการอ่าน มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน ส่วนการกระตุ้นจากครอบครัวและแรงจูงใจในการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน แต่ทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กับเวลาที่ใช้สำหรับการอ่าน ส่วนความวิตกกังวลที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการอ่าน

เคมปี (Kamps, 2007, pp. 153-168) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การใช้สถานการณ์เพื่อช่วยในการอ่านสำหรับเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรกในระดับประถมศึกษาในอเมริกา รัฐ Kansas พบว่า การทดสอบหรือเปรียบเทียบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษา 6 โรงเรียน จำนวน 318 คน โดยนักเรียน 148 คน ใช้โปรแกรม English Only (เด็กใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก) ทุกโรงเรียนที่จะทำการทดลองใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก โดยโรงเรียนที่ทำการทดลองจะอยู่ในชนบทที่ห่างไกล วิธีการทดลอง คือ 1. ใช้วิธีการทดลองโดยใช้สถานการณ์จำลองที่เป็นไปตามหลักสูตรการอ่าน ผลที่ได้จากการทดลองนักเรียนจะได้ทักษะการอ่าน 2. แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 3-6 คน เปรียบเทียบนักเรียนแต่ละโรงเรียน พบว่าเป็นกลุ่ม ๆ ไม่สามารถอ่านได้ตามโปรแกรมที่วางไว้แต่สามารถเรียนรู้ได้ โดยวิธีการ A. คนสอน ELL (English Language Learners โดยใช้นักเรียน 170 คน ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองเกี่ยวกับเรื่องการเรียนภาษา โดยมุ่งในเรื่องให้เด็กเรียนรู้เรื่องคำศัพท์ การอ่านเนื้อเรื่องแบบกลุ่ม และแบบเดี่ยวและการฝึกเขียน B. แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 6-15 คน โดยใช้วิธีการเกี่ยวกับเรื่องการอ่านของภาษาในการศึกษารวมถึงการใช่วิธีหลักการของระดับประถมมาร่วมด้วย ผลที่ได้เด็กสามารถจะทำได้ตามแบบแผนที่วางไว้

สต๊อเฟอร์ (Stauffer, 2007, pp. 402-422) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาความสนใจใน เรื่องการอ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 9-14 ปี ในประเทศอเมริกา พบว่าบรรณารักษ์มักจะมีข้อถกเถียง ในเรื่องวิธีการพัฒนาความสนใจของเด็กในเรื่องการอ่าน แต่ส่วนใหญ่แล้วบรรณารักษ์จะมุ่งเน้นใน เรื่องของการเลือกหนังสือสำหรับการอ่านมากกว่าแนะนำหนังสือ หรือหนังสือให้อ่าน ถึงแม้ว่าจะ ถูกสอนว่าให้ส่งเสริมและรักการอ่าน และอยู่ใกล้ชิดในเรื่องของภาษาเกี่ยวกับการอ่านมาก และ เรื่องหนังสือที่นิยม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ในต้นปี 1876 ได้มีบทความเขียนถึง เรื่อง ข้อควรระวังในเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศหญิง และเพศชาย ในยุค 1940 หนังสือการ์ตูน ต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นเพื่อทดแทนหนังสือ ในปลายปี 1950 บรรณารักษ์ได้พบปัญหาใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับ การอ่าน ที่มีผลต่อเด็กเฉพาะเพศชาย การศึกษาปัญหานี้ คือการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่มีผลกระทบต่อ การอ่าน ซึ่งหน้าที่ของบรรณารักษ์จะต้องช่วยเด็กในการเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับเพศของเขา ใน ศตวรรษที่ 20 ในการศึกษาเรื่องนี้ได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีที่บรรณารักษ์นำมาใช้ ควรนำไปพัฒนา เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่านหรือไม่

โบลิงก์ และเอวาน (Boling & Evans, 2008, pp. 59-66) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จ ของการอ่านภายในห้องเรียน ในระดับมัธยมศึกษา ในประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ปัญหาการอ่านเป็นปัญหาที่สำคัญและยิ่งใหญ่สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้จากผล สสำรวจผลจากคะแนนการอ่านระดับชาติ และอัตราการหยุดเรียนชั่วคราวเพิ่มมากขึ้น ครูผู้สอน สามารถแก้ปัญหที่เกิดขึ้นได้โดยการใช้วิธี SRE (Scaffolded Reading Experience) มาช่วยในเรื่อง การอ่าน SRE เป็นรูปแบบของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาที่สอนเพิ่มเติม โดยมีเทคนิคคือ ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการอ่านก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้การอ่านให้เหมาะสม คือ 1. แบ่งกลุ่มตามความยากง่ายของหนังสือ 2. วิธี Story Pyramid 3) การสรุปเนื้อหา ซึ่งวิธีทั้ง 3 วิธีนี้จะเป็นเครื่องมือที่让孩子สามารถนำการเรียนรู้ข้อมูลมาใช้ในการเรียนรู้ในเรื่องของการอ่านได้ และพบว่าวิธีแก้ปัญหา นักเรียนต้องการการสอนของครูที่มีความสามารถ เอาใจใส่ สิ่งแวดล้อมใน การอ่าน เนื้อเรื่องที่อ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาด้วย

เกอริง และเบเกอร์ (Goering & Baker, 2010, pp. 61-77) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหา การอ่านในห้องเรียน “ผลของกิจกรรมการอ่านออกเสียง” การใช้วิธีการอ่านแบบผสมผสาน ในมหาวิทยาลัยอาร์คันซอ (University Arkansas) ผู้วิจัยเข้าใจในเรื่องของการใช้วิธีการอ่าน ออกเสียงที่มีผลต่อการอ่าน และความเข้าใจในเรื่องของการอ่าน และยังได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อจำกัดใน การมีส่วนร่วม หรือการเข้าสังคมของเด็กระดับมัธยมศึกษา ข้อมูลที่ได้จะเป็นการสนับสนุนเพื่อให้ เกิดผลในเรื่องของการเรียนรู้จากการเล่นสำหรับเด็ก โตที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของการใช้ภาษาใน การอ่านออกเสียง

ออรู (Arua, 2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในช่วงวันหยุดที่เมืองบัทส์วานา (Botswana) ในประเทศบอตสวานา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ของเมืองไม่รักการอ่าน การไม่รักการอ่านกลายเป็นวัฒนธรรมของเมือง แท้จริงแล้วนิสัยรักการอ่านเป็นหลักสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในช่วงของวันหยุด ส่วนในเมืองมารีโน (Marinho), โอลาฟ (Olafo), มาธอกวานี (Mathaugwane) และ เอรู (Arua) ส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน พวกเขาเหล่านั้นไม่มีหนังสือดี ๆ ที่จะอ่าน ทำให้ต้องช่วยเหลือครอบครัว เช่น การเลี้ยงสัตว์ ช่วยงานบ้าน และในเมืองบัทส์วานา ก็เช่นกันเด็กจะมีกิจกรรม เช่น การดูโทรทัศน์ การค้าขายเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ทำให้พวกเขาเหล่านั้นไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน จึงกลายเป็นวัฒนธรรมของเมืองบัทส์วานา และจากผลการวิจัยพบว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเมืองเล็ก ๆ ชอบอ่านหนังสือที่บ้านมากกว่าที่ห้องสมุด เด็กผู้หญิงจะให้ความสนใจกับการอ่าน ชอบอ่านหนังสือและให้ความสำคัญของหนังสือและสนุกกับการอ่านมากเด็กผู้ชาย

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ความรู้ ประสิทธิภาพ พฤติกรรมและการดำเนินชีวิต อันส่งผลไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นวิจัยของโรงเรียน สถานศึกษาต่าง ๆ ทุกกลุ่มอายุ พบว่า การอ่านมีความจำเป็น เพราะการอ่านช่วยพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ การศึกษาสามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง เป็นคนดีของสังคมเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และบุคคลที่จะมีบทบาทสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน บรรณารักษ์ ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมที่จะให้คำแนะนำช่วยเหลือ สนับสนุน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจ จะช่วยกระตุ้นความต้องการในการอ่าน เพื่อสร้างระเบียบวินัยที่ดี และส่งเสริมนิสัยในการรักการอ่านจนกระทั่งอ่านจนเป็นนิสัยต่อไป